

KEYSER
HERMELIN, OLOF
DUFOUR, SYLVESTRE

**Sylvestri du Four Sede-bok, eller kort
begrep, at underwisa ungt folk til en ärbar
och försiktig wandel, utaf fransöskan
förswenskad af Olof Hermelin.**

Stockholm, tryckt af Henrich Keyser, kongl. bokt. an. 1683.
1683

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

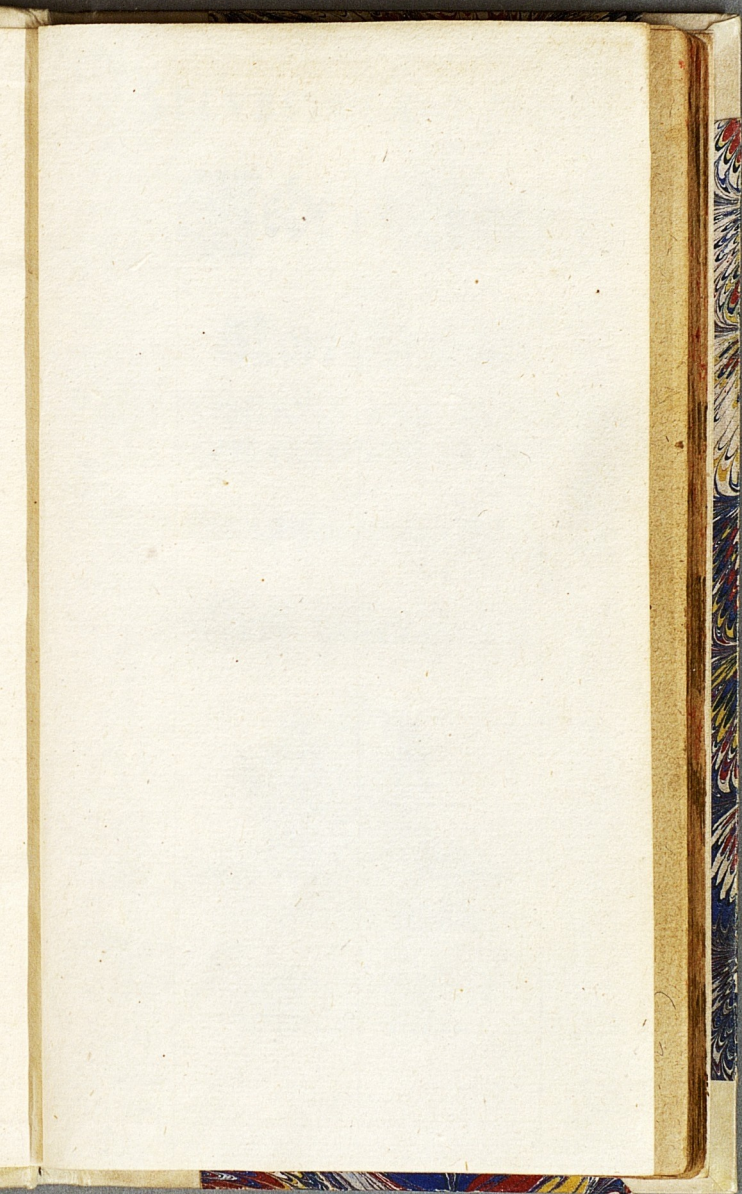
Fol. 1700.
under.

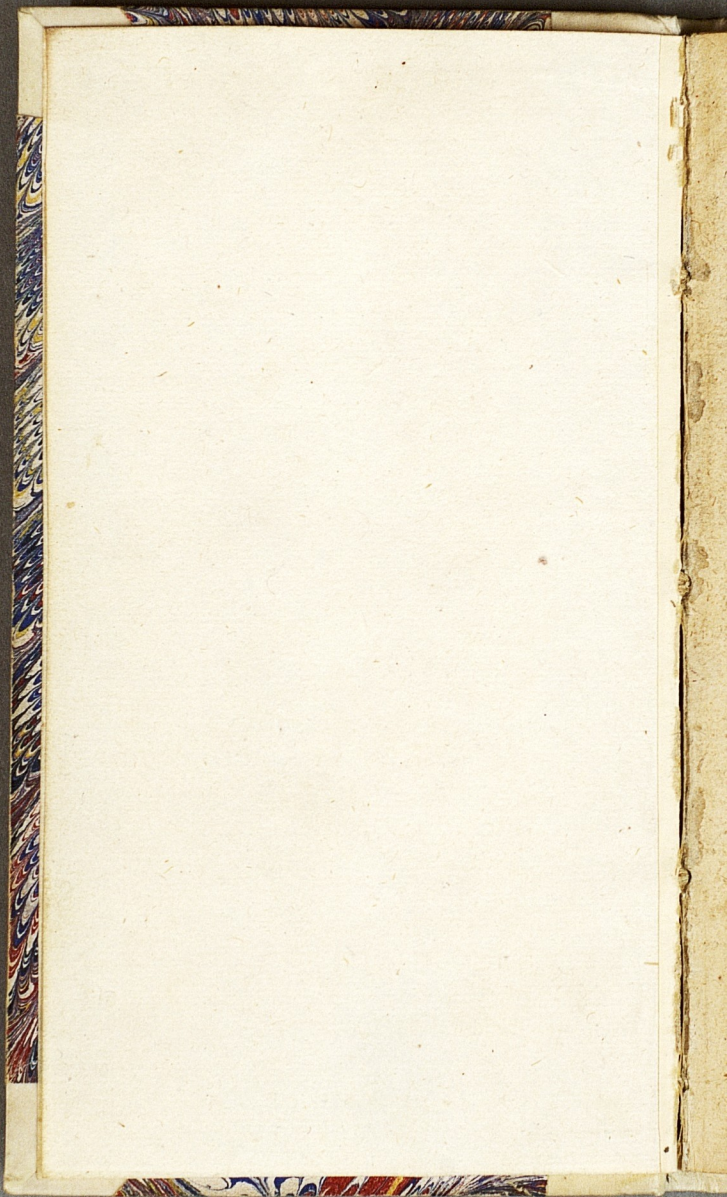
Class. 6.

F 1700

• 1625

SYLVESTRI DU FOUR

Gede-**B**ok/

eller

Kort **B**egrep/

At underwisa ungt folk til en
årbar och försichtig wandel/

utaf

Fransiskan Försvenstad

af

Nlof **D**ermelin.

STOCKH**OLM**/

Trykt af Henrich Keyser/Kongl.
Boktr. Ån. 1683.

STAVESTRI IN FOUR

THE

OF

THE

OF

OF

OF

OF

OF

Förspråk.

A I wänsta wårt egit/ och
et fremmande upsätja/ är
en swagheth uti de fläste Swen-
ska gemöten. Så swåra äre
wi därpå belickrade / at om
twånne ting af lika wicht och
godhet upgawes / skulle dät ut-
länska namnet wågskålen ned-
tynnga. Jag wil icke dån af
obillighet fria/ som alt fremma-
de och nytt wråker: och med de
forna Bæotier håller åter dån
bewanta ållon / ån antager dät
nyß upfundna åferbruk. Ty fast
wi have uti mycket omsedat of
til wårre: likwål tilseendes wå-
re tidens ålitt / måste wi tilstå
A ij of

och af andra ochså mycket zir och
stick-ligt undfådt. Wäre gam-
bla Swenska hawa mer genom
skiöld och spiz/ än huwudbrott/
beröm, efftersöft. Dåsutan
som Söderlanden först äre be-
bygde/ hawe de och tidigst up-
funnit många wetenskaper til
dån borgelige gemenskap tien-
lige; hwilka omsider til och ge-
nom omgång komne äre. Så-
ledes hawa de boflige Konster
annorstådes länge hafst sitt
hemwist/ förän de Norden kån-
de. Således hwad flokt i re-
gemente / hwad liufligt i om-
gånge / hwad prydeligt i byg-
ningar / hus och trågårdar/
hwad nyttigt i handwårcken/
om wi utaf andra icke hawa
fådt / hawa wi åt minstone
wårt

wårt förra dör mäd bättrat.
Dessa trives nu så wäl under
wår himmel / som de här först
upkomne wore; och ingen twif-
ler / of beräcna til de måst spa-
ke och sedige folk. Eho sådant
skatter lastwärdigt / kan litet
skilja emellan lius och mörck-
ret; effterföljandes häruti den
hund/hwilken på en ofnug/ebu-
ru förnäm / skialler / och wälsar
dån befanta träl och bryti. Mån
wi have rede skridit öwer mått-
lighetens skrancker. Wi wille
änteligen of til Franska omske-
pa. Wi wille och Wälskland til
Swerige flytta: mån kunna en
dån Italiska sol tillika hitföra.
Wi söka nu utländes / dät wi
hemma hawom/lik som naturen
icke of / så wäl som andra / nöd-
torffteligen har försedt. Och

gör en fyllest uthemisse seder
effterapa / än feles / at wi wårt
modersmål/i wårt land / förgä-
ta : då likwål Götternas affom-
ne up om Tanais boendes / eff-
ter trowärdig sågn / ännu tåm-
ligen rent dat bewara. I sitt
land är Swenstkan så förhate-
lig / at fast hon giwer de wich-
tigste ord at wår mening ut-
trycka / måste likwål et brutit
Wälstt åller Fransöfstt inlap-
pas. Cicero wille håller på
sitt språk mångordig wara / än
låna et / ehuru märkesfult / af
Grefiskan. Dat hade wi / om
wi wille / doch intet behof. Ty
som Götstkan ofelbart är ibland
de äldsta huwudspråk / af hwil-
ken många andra kunne utle-
das / måste hon och ware betyd-
lig ;

lig; såsom de gamla gemenli-
gen hawa utfört sin mening
fort och närmast til själwa tin-
gets ågenstap. Sådane ord
kunde man möglet affåja / och
genom bruket mera uplysa; och
på dåt de icke måtte däm enfal-
dige beswåra / i förstonne et an-
nat mere gångbart tilfoga.
Doch är ey mening / at de främ-
mande handels-skeps-och dylike
ord / som af urminnes håsd bor-
gelig rätt besitja / skulle utmun-
stres; hwilket idel brn förorsa-
ka kunde. Så förmener man
wår Swenska kunna uprättas:
mån wore utan twiwel en ny
willo; en sådan willo wilja rät-
ta / förån personer i de förnåme
och allmänne sysslor / här wågen
banade. Hwilket som de dage-

ligen göra / lærer tiden se vårt
fungemål renare. Här til
skulle en litet förhålpas åtskilli-
ga Swenske böckers förlag;
såsom andra på sitt mål och eff-
terdömmen giwa. Ty utom dat
nyttfulla läsande för däm o-
funnige i annat språk / skulle
vårt därigenom märkeligen
tiltaga och bewånjas. Mån
at dat kan med wisa regler be-
stranckas / hålla wäl en part o-
görliget: doch lærer en wara af-
mycket som hindrar och dän be-
händighet / om wi något wille
hugse och om. Ty om skönt de
ofatte slag och böjelser infasta
någon swårighet / är jämwäl de
måst dyrkade språk dän icke u-
tan; hwilke icke åller strax i bör-
jan nådt dän fullkomlighet / som
de

de nu wisa. Dåtta emot andras
dömme oför gripeligen: allenast
hölt iag en anständig främ-
mande zirligheter så noga eff-
terleta / och medlertid i wårt
wara främling. Swarföre at
däruti få någon öfning / iag för
någon tid dänna litzla bok på
Swenska / wid ledige stunder/
öwersatte ; som nu omsider e-
mot förmodan i liuset fr amgår.
Swilket iag så mycket dristiga-
re tillåt / som hon åtskillige nåt-
ta grep för en ung person nytti-
ge författer ; och så mycket min-
dre rådes hårt amåle / som hon
sig siälf intet beröm
tycker wärdig.

Du du begärte / min Son / få gö-
ra en resa til Lewant / och några
år uti Alep tig nedstätta ; tilhör-
de iag så litet titt förslag som då kom
mig sålsamt / och iag utafmånga skäl
war inbillad / at du intet dugde til et så
stort förtagande. Ibland annat trodde
iag i begynnelsen / tig sådant hawa fattat
af lust och åtrå / som ynglinger wid tin
ålder gemenligen hawa at witja främ-
mande länder ; aller säja då allenast för
prof hawa widt dån innerliga kärlek / iag
dageligen til tig dragit / wäl torde sig
sträcka. Swilket om så år / synes ey
obilligt påminna / huru iag i dåtta mål
handlat / och du med min förordning al-
deles bör wara förnögd. Du west huru
iag / til at taga tig ifrån titt upsåt / ey tyck-
te wara nog tig til sinnes föra dått liusli-
ga lewerne / du uti tin Faderns hus alt här
til hafft: utan och förhållit dått mykna be-
kymmer och möda / du under warande re-
sa måste utstå / i stället för en sådan ro/
som ick annat fodrade / än goda dager.

Iag

Jag lät dig yttermera förstå de många
skäl / som borde dig förpligta / at mig en
öwer giwa : mån seendes at de en finnes
starke nog at tin mening uphåwa / hawer
iag sökt at dan öwerwinna genom de
många farligheters förställande / som dig
under resan kunde tilstöta. Swarföre
iag stälte dig för ögon de skadeliga skeps-
brott / råware och otalige andra olågenhe-
ter / som uti så lång siöfart nästan omöge-
ligen stå til at undwika / beshnerligen för
en ung dräng i så goda dager och sådan
sorgfällighet upfödd. Alt dätta kunde
dig likwäl icke afråda / och måste iag än-
teligen bequäma mig effter tin wilhe :
doch til hwilket en litet gjorde tin gifna
försäkring / at du sådant upsåt hade fat-
tat af trånchtan at göra dig wärdig dan
stora omsorg / iag för tin uptuchtan dra-
git ; och genom ditt egit bearbetande dela
med mig dat beswär / iag för tin wälfärd
bure. De försäkringar du mig här om
i enslighet gjorde / och sedan uti tina från-
ders (hwilka iag uti et så wakert tilfälle /
och gärna hade til witne om mitt gemöte
emot dig) närwarelse uprepade / hawa
mig förhindrat at fullkomligen bruka
min

min Faders myndighet / at din wilja un-
der mitt behag kasta. Och då sårdeles
för tre orsaker / hwilka iag wil tig up-
"tåcka/emedan iag läwer mig/at dåß för-
"stånd läwer dig din plicht år hindra.

Först ehuruwäl många fäder fö-
restriwa sina barn lydno utan mått / och
dåna deras macht och så är en Gudz för-
ordning : doch hawer iag emot dig en å-
wen strånghet aldrig welat föröwa ; så-
som de många dig gifna prof uogsamt
"bewitna. Och bör du ihugkomma/at så
"offta titt lewerne hawer behöfft någon
"rättelse / då iag af stora och wichtige or-
"saker där til kunde wara retat / hawer iag
"altid delat mig emellan en tillhörig
"skarphet emot tina fel / och min faderliga
"kärlek. Du west at iag innom trånge
"strancker hawer slutit då rättighet iag
"borde utaf dig förwanta : mån utwidgat
"dåt du kunde hawa af mig at fodra. Enär
iag dig din plicht påminte effter Apost-
lens ord : I barn warer lydige edra fä-
drar / uti all ting / ty dåt är Herranom
liufft ; hawer iag och strax min egen
ihugkommit : I fäder reten icke edra
barn / på dåt de ey må försagde bliva.

Dån

Dån andra orsak / af hwilken iag bewef-
tes at mig en strängeligen emot titt upsat
uphåwa / war til at undböja de förkast / du
mig en gång kan ske / göra torde / som skul-
le mitt nekande förhindrat tin lycka. Sift
fruchtade iag och / at du mitt ney skulle
bruka til at öwerstyra och förswara dån
oreda / som uti titt förtagende här effter
tiena kunde.

Så ser du orsaken / för hwilken iag så
lätteligen tin begäran biföll. Jag hade
wål önskat at du mig til nöje kunnat titt
upsat förändra: men effter du en kunde
bringas på min mening / utan står fast
uti titt en gång fattade slut / har iag först
anropat himlen / at gynna tig med sin
nåd / och förgiuta sin rike wålsignelse til
tin själ / person och wandel; sedan til at
fyllestgöra både min kärlek och plicht e-
mot tig / hölt iag oundwikeligen nödigt /
at tig icke förlåwa utan följe af några
synnerlige förordningar til et rättensöre
uti titt lewerne; hwilka skole wara så o-
felbare prof af min kärlek / som en stadig-
qwällande ädra til allehanda lycksalig-
het både i dåt ewige och timmelige lewer-
net / om du tig här wid förhåller / som iag
för-

förordnat och tig förmant hawer. 2ti
alt widrigt/skole de wara så många oför-
witelige witne om dan nit/ iag hawer at
fullgöra min skyldighet/ om olyckeligen/
dät Gud förbiude/ hände/ at du uti tin
kunde fela.

Då iag sade at dessa förordningar/
som iag kommer at framgiva / äre här-
slutne af min kärlek och plicht / hawer iag
då icke skält dessa två uti dan ordning/
som förnufftet kräwer. Ty borde iag
utan twiwel säga / mig här til warit be-
wekt af min plicht och kärlek / och således
låta plichten gå för kärleken ; emedan
fornufftet mig til dan förra förbinder/
men naturen allenast ingiwit mig dan se-
nare/hwilken af de innerlige af blodet up-
wakte rörelser nästan altid är förblindat :
men iag af dat wanlige Föräldrars fel
finner mig ochsä öwerwunnen ; dat iag
och fritt bekänner / at du må säkert tro
mig uti följande tal offra til lindring wa-
ra förledd/ och icke hållet mig uti en otill-
börlig stränghet emot tig.

Dät är och så märkwärdigt / at
iag önskandes tig Gudz wällsignelse / ha-
wer dan allenast sträckt til tin själ/ person
och

och gärningar. Hvilka ord utpekade
ordningen af de plichter / som iag will tig
påminna / och på de gärningar / ifrån
hvilka du icke bör skrida. Dessa för-
delar iag trefaldigt / kallandes dåm de
Andelige / Personlige och Borgelige
plichter. Dån första skal tig lära / hwad
du tin Gud skyldig äst ; dån andra på-
minna hwad du tig siälf är plichtig ; och
dån sista hwad du äger tin nästa. Om
iag dätta ämne så bredt som däs wick-
tighet synes fodra wille uthambra / skulle
iag i stället för några blad allenast / iag ät
tig ättler begynna at skriva många böc-
ker. Hvilket som dät utom mitt upsät
är / och ännu öwer min förmågo / wil iag
alt därföre wara nögd / at här om måla
dät kortast iag kan. Gud wille genom
sin helga nåd mig ingiwa nåtta och kraff-
tiga tancker / som mit höga upsät beswa-
rade / och för sin godhet skull tig beqwä-
ma til des wärkstillan / sig til ära / mig til
hugnad / och tig tilewig och timmelig
wälfärd.

Iag begynner dessa Förordningar
med samma ord / som och nästan äre be-
gynnelsen på Salomons ordspråk:

Min

Min son / gif acht på tin Faders under-
wisning/ (och twister iag en / om Gud
icke hade särat mig med min Hustrus
död/uti tin spåda år / iag ju kunnat tillsät-
ja de dårsamnastådes följande ord) och
fögåt icke tin Moders lära ; mig försåt-
randes om Herren hade behagat mig
unna henne til dåna dag / at hon tig icke
hade släpt / förån hon tig meddelat dåt/
af hwilket du ofelbart skulle inhämta
hennes ömna moders hiärta emot tig.
Wån emedan icke så war hans wilja/
kaster iag och mig under hans skickelse/
och wil til mina råd ochsä sambla / dåt
hon tig giva kunde / och som en rätt mo-
ders kärlek otwifvelachteligen hade
slåtit tig förstå / så wål som
iag mina.

I. Plicht

I.

Plicht emot Gud.

Du harwer i tin barndom lärt / at
 Gud därföre harwer satt tig i wärld-
 den/til at honom kiänna och dyrka. Dä-
 sa två plichter / uti hwilka du födder är/
 anpeka de tvåanne förmögenheter uti tin
 förnufftige siäl. Ut kiänna Gud / til-
 hörer Förståndet : at honom dyrka / til
 Wiljan. Mån förståndes lius är me-
 ra inlyckt / än då näsin kan hinna til en
 fullkomlig wetskap om Gudz wäsende ;
 och wår wilja mer fördärwat / än wi må-
 ge inbilla oss kunna honom så dyrka / som
 wi böre. Doch skole dessa hinder / af wår
 fördärwade art här slutne / oss modet icke
 förjaga. Gud utsläcker ey en rykan-
 de weta / och förkrosser ey en förbråkat rö.
 Han stärcker wår swaghet med sin
 krafft / helar våra bräckligheter / och up-
 fyller våra oförmögenheter ; och wäl
 wetandes / at wi ey förmå til honom up-
 stiga / ty är han så god at komma ned til
 oss. Han uppenbarer sig icke allenast i
 sitt ord och wärk / at afbildra i wåre sinnen
 någon hann af sin storhet / emedan wi
 B honom

honom en tilfyllest kunna begripa: utan
och bruker dån helge Andes delachtighet
at weka wåre begårelser dår til. Och
då han hawer förmådt dån at wilja/dåt
de af sig själwe aldrig wille / drager han
oh sedan med lussligt och emotsägeligt
wåld/ til at wårkstållat.

Läs altså datta ordet så offta du
kan/men läs med wårdat och acht. **E**
medan dåt är själwa Gudz röst / bör du/
som iag förmaner/ dår emot wara wårde-
full; och som du läs för tin egen under-
wisning / bör dåt ske med åtancksamhet.
Förordna wi så stunder til dåt heliga ar-
betet/ åt minstone två på hwar helig-
och en hwar sökn-dag i wekan. Tag tig
wara/at intet annat wårk / af hwad wich-
tighet dåt wore / låter tig fela uti dånna
tin plicht. Af alla tina gärningar/
är dån angående tin salighåt / för-
nåmst. Sätt tillbaka alt annat at hen-
ne fyllest giöra; och en jordisk båtnad
och nöje icke kommer tig at förgåta dån
himmelske. Wårlden och dåsk begårel-
se förgåsk: mån dån som gör Gudz wilje/
bliver ewimmerliga. Hans wilja lærer
du utaf dån helge skriff. Doch til hwad
båter

båter dåß wetskap / än at giöra tig mera
skuldwardig / om du af all macht icke sö-
ker sticka tig där effter? Dån tienaren
som wet sin herres wilje / och icke gör / skal
få flera slag / än dån honom ey wiste. Ar-
beta därpå med fruchtan och bårwande.
Men som alt tit arbete är förgåwes / om
Gud som dåt påbiuder / icke siålfuti tig
wårker ; måste du och bidja honom om
sin nåd. Dåt är en hög och förträffe-
lig ting / at Gud bewårder oss anspråka
genom sit heliga ord. Han tilfoger år-
nu et annat större / i dåt han oss icke alle-
nast tilståder genom bönen måd sig tala /
utan och för sin barmhertighet oss bönhö-
relse tillsåger. Åkalla mig i nödenes tid /
såger han / och iag skal taga tig där ut.
Bed dertföre / mån bed med iwer och för-
tröstan ; ty Gud ålskar ey en kall eller
lium / icke håller en twislande. Bed ho-
nom med hårdighet / at han med sin ålz-
måchtige krafft i tig fullborder sin befal-
ning. Tröttas aldrig wid et så heligt
arbete ; bed honom at han drager tig / på
dåt du må löpa effter honom. Bed ho-
nom utan uphör / at dån samma röst / med
hwilken han upfodrar tig utaf tin syn-
ders graf / och så rycker tig därut. Dåße

äre de wäldige / som himmelen inkrächta.
Efterfölj Jacob / som genom en helig
hårdighet är hölt Gudz wälsignelse. Alt
bekymmer / all möda / alt arbete är fåfängt /
om Gudz wälsignelse ey tillkommer.
Memiskian må än mycket på huset ar-
beta / om Herren ey lägger handen wid /
" bemöder han sig fåfengt. Begynn tin
" dagz-orka med bedjande / lychta dan åwen
" så / at aldrig må fela titt morgon och aff-
" ton offer. Och om du wil nå tin önskans
" utsyffte / måste hiärtat mer bedja / än tun-
" gan. Bed med andacht / och ey afwana.
" Börja tin bön med glädje / fullfölj heme
" med lust / ick lychtandes för än du i tig
" finner en hiärte-ängest / at du änteligen
" skal sluta. När öwer alt / måste begyn-
" nelsen / medlet och ändan utan uphör sam-
" manhänga. Förjaga de rooffoglar som
" titt offer söka förwilla ; då är / affstafa /
" så mycket mögeliget är / de emot tin an-
" dacht upstigande tanctur. Ty bidja
" Gud utan åtanctan / är at intet bedja ho-
" nom. Då är at honom försmåda / och
" snarare göra en kyrkostöld / än et offer.
" Dan ringa benägenhet wår natur harwer
" til de himmelske saker / gör oss dan åhogan
" wäl

wäl beswärlig; doch finnes likwäl medel
at honom bestädiga. Några sådane
wil jag upgiwa/hwille uti dåh rättä bruk
förmodeligen skole wara gägnelige/ och
där före tig; så mycket mera anbefalte.

Wi kunna wäl bedja Gud uti all
rum: män all rum äre en lika beqwämli-
ge til bönen. När du wil bedja / säger
Christus / gack i tin kammar/ och slutan-
des dörren effter tig / bed tin Fader uti
enslighet. Dätta wär Frälsares råd
lärer och tråda affides at bidja. Och bör
bönen wäl där före i enslighet ske / på dät
wi där igenom en må synas skryta. Hwil-
ket dän himmelske mästaren en allenast
mäd sitt offerdömmne och bekräftat / utan
och förn han hade rådit sina Lärjungar
affträde / dän mäd nästförgående wärs
tiltalat: När i willen bidja / waren icke
som de skrymtare / de där älska ståendes
bedja uti Församblingerne och i hörnen
på gatorne / på dät de måge synte wara
af menniskior. Följandes altså dätta
sätt/wil affides til bidjande. Men eme-
dan du går til et wärk / som fordrar at du
alt wärdzligtet aflägger / måste du en aller
sådant med tig taga. Effterfölj icke

Rachel/ hwilken trädnaades af sin Faders
hus/ förde med sig hans husgudar/ som
tiente til afguder: mån Elias/ hwilken
uti en wagn til Gud uplyffter/ låt falla
sin mantel/ på dåt han intet jordiskt med
sig hawa måtte. Träd icke närmer hit/
afdrag tin skor/ty rummet/på hwilket du
står/är et heligt land/ ropade dån ewige
Gud utaf en brinnande buska. Dån
rösten anländer ochså tig. Ty så offta
du wil bidja/ skal rummet/ här til af tig
utwald/ genom Gudz närwarelse/ wara
skarat. Lemna därföre tina skor/ at du
dåt icke ohälgar; dåt är/ afvärda tig alla
jordiska och kögliga tanckar. Gack ut
af Sodom/ och se tig icke tillbaka. Uti
sådana tancker/ när du tig på jorden ned-
kastar/ för ån du begynner tin andacht/ tag
någon stund at betäncka hans obegripe-
liga höghet/ som du achter bedja/ och där
emot tin nedrighet. Om dån betrach-
tan sker med alwar/ skal tin iwer ån dub-
belt förmeras/ och du beqwämare bliwa
at nalkastin Gud. Och emedan åtskil-
lige infall wår ågon uti bidjandet förlo-
pa/ som wåre tancker mycket fringströda;
skatter iag uddigt at hawa dån tillutna/
uti

uti en så wichtig sak. Dåt är en et ringa råd/ förachta icke/ utan sök dått effterkomma.

Jag förskriwer dig en något enkannerligt sätt at bedja: sticka dått effter sakersnes om hwilka du beder / omständighet. Jag håller råttast alla tina böner til Gud uplåta allenast om hans nåd och kärlek; dått är et medel at åga allt; ty honom / som Gud hawer / mangler intet. Salomon bad allenast om wishet / och Gud swarade honom: Emedan du hawer henne kär / och bad hwarken rikedommer/ eller åra / eller tina fienders sialar/eller långt lif / utan om wishet allena så skal hon dig giwen warda; och dått utan skal iag giwa dig rikdommer / ågodeler och åra. Plato/ ehuruwål en hedning/ hawer hafft en bön en Christen icke illa anständig. O Gud / sade han / gif mig dått goda / når iag icke wet bidja där om: och gif mig en dått onda / når iag dått begärer. Gud är offta nådig at han en tilhörer / och offta med bönhörelsen of straffer; då nembiligen / når wi / som esom offtast händer / begära dått of skada

kan. Ty såsom Christus sade / offta
wete wi en hwad wi bidia.

Läkare biuda däm magstuka litet och
offta äta : om tig faller swårt med sta-
digt åtanckande bedja / hwilket iag sade
wara siälen utaf tin bön / gör du äwen så.
Följandes tin Frälsares råd / när du be-
der bruka ey flåket och widlöfftigt tal/
såsom hedningar / de där uti sin mång-
ordighet förmäna sig blifwa bönhörde:
utan mer om tina böner ey warda så län-
ge/laga at de ske dåß offtare / och ännu at
de med andacht och förtröstan måge wa-
ra befröddade.

Dätta är som iag hawer säna tig
om bönen i synnerhet. Män kom ihug/
at ingen kan bedja Gud / utan på honom
tro ; och ingen tro utan älskan. Därfö-
re älska Gud / om du wil af honom älskat
warda. Fruchta honom / om du wil bli-
wa wis. Gudz fruchtan är begynnelse
til wisheit. Om du honom fruchter/
måste du och honom älska ; och om du
honom älsker / måste du hålla hans bud.
Ty såsom Salomon säger / at fruchta
Herren/är at hata dåt onda / och älskä gö-
ra dåt goda. Dässa Gudz bud westu/
för

för allenast til bruk dan kunskap du här
om fattat hawer.

Gud är anda och sanning / och wil
i andenom och sanning tilbedin wara.
Dän Gudztienst / uti hwilken Gud af
sin godhet hawer låtet tig födas / och dåß
fulltomlige kundskap / af hwilken iag ha-
wer giwet tig förståndes miösk tilfyllest /
utan någon falskhet / är allena / som gör
tin Gudachtighet sådan / som Gud henne
åskar. War hugfast däruti / och du skall
finna henne göra dig bättre tienst än stier-
nan / som de Bethlehemitiske herdar led-
sagade. Ty hon förde dän allenast til
Christum uti sin förnedring: män dän-
na läran leder oss til honom uti sin här-
lighet. Om hwilket Frässaren talar til
Sanchte Thomas. Jag är wägen /
sanningen och liwet. Effter han är al-
lena wägen / genom hwilken wi kunna
komma til Fadren / wil du aldrig utaf
dän / på dät du må framkomma. I stäl-
let för lewandes springådrer på dän sti-
gen / lärer du träffa / på alla andra / göler
öwerflödandes med dunctelhet och mör-
ker. Dät bärs så litet wid / at affides
stiga / förän du genast afledes tillika ifrån
B v Gud /

Gud / och altfå ifrån all lyckfalgheit /
hwilkes medelpuncht han är. Hwarken
rifedom / åra eller wåiluft ffall ffilja tig
ifrån Gud ; och ingen få bifter förföl-
jelfe wara / fom du icke bör håller uthårda /
uti honom öwergiuwa. Skatta mer för
en hög åra at båra korfet effter tin Frål-
fare ; dåt är en hårlig förfmådelfe / på fin
kropp draga J Efu Chrifli wanfkelig-
het. Genom dån bana hawa alla Chri-
fii namns befåmmare gådt in uti dån him-
melfka hårlighet. Om Gud til fådå-
na freftelfer tig ropar / wåndt icke tilbåka /
förfåkrat ingen tagg utaf hans törne-
crona på titt hufwud failer / dån fom ey
öförgånglighettens lyckfalgige cronå til-
lika med fig drager. Om du är kom-
men at lida fom en Chriften / dåt är / för
Jefu Chrifli fkuil / få blyes icke derföre /
utan prifa Gud at du wårdig åft.

Krankhet / wånners dödliga från-
fålle / å godelars förlorande / och andra ö-
talige fwårheter omwåråla fig ftadigt i
dåtåa liwet. Inbilla tig icke hårifrån
wara fritållat. Af bedröwelfe kan man
fåkraft mårcka / hwilka Gudz barn åre.
Ty dår med plåger han ålfka fina kåre /
ey

en annorlunda än en fader brukar riset till
dån sonen/han största behag hawer. Köt-
tet lider icke sådan tuchtan; mån dåt löf-
liga sinne bör icke så högt råda/at wi me-
ra dåt skole lyda / än bruka de nödwändi-
ge medel til wår salighet. Gudz aga
är dån trognom/som Lejones hurud för
Samsom/når han dåt dräpiti hade. Då
giwer dån en hugswafelses honung/ som
wisser at utaf dåt betska kan sötmo utflyta.
Om så wore Gudz behag at du skall sin-
nas i bedröwelse-ungnen ehuru glödande/
murmila intet därföre. Se til allenast/
når du något lider/ du icke som en illgär-
ningzman lider. Kom åwen ihug i titt
förh/ at ehuru stort dåt kan wara / likwål
en står at jämföra med dån hårlighet/
som på of uppenbaras skall; och at dån
flychtige bedröwelse / om du rått tig för-
håller/weder giålles med et mått af oån-
delig åra. Dån sederike Philosophia //
lärer of / at wåra sinnens bewefelser ge- //
nom sitt ofkick åre en war-moder til alla //
ödygder: mån når de rått styras/ et åmne //
til månglynte wackra dygder. Dån //
Christelige läran är rik af mycken för- //
sarenhet/at bedröfwelser/som dån ondont //
för-

förtwißlan upwäcka / äre för däm trogne
en outöselig tiälla til nöje och frögd. Ri-
set som Gud brukar til de ondas afftraf-
fande / är likt Mosiis staf / som uti en orm
förskapnades : men då / med hwilket han
agar sina barn / såsom Arons staf / som
blommer och frucht frambar. Därföre
bruka då wärdeligen. Kys då som
han utaf sin allwisa för syn behager bruka
tig til rättelse. Tilbed dåß hemlighet /
och uti hans hårda tuchtan ärfån hans
godhet / som tig upwäcker utaf tån diupa
sömn / uti hwilken tina synder tig hawa
störtat. Om då swärare är än fiöttet
skulle önska / så tänck då wara nyttigt så-
ledes en liten tid wara bedröwat / på då
tin tros prof / som är kosteligare än då
förgängeliga guld / ehuruwäl uti elden
lutrat / må lända til beröm och ära / uti Je-
su Christi uppenbarelse.

Således hawer iag / som du och
bordt märcka / fört hela tin plicht angäen-
des då andeliga lewernet til fyra hu-
wudstycker / til et idugt Gudz ordz läsan-
de / en stadig och brinnande böu / framher-
dighet uti trone / och en fullkomlig lydno
emot Gud / jämwäl uti de swäreste fre-
stelser /

stelser / til hwilka han tåckes dig fordra.
Så lenge du hos mig wistades / hawer
iag ey inderlåtitt giwa dig sådane lærdo-
mer; af hwilka du de twänne första wet/
at iag med mycken sorgfällighet hawer
låtitt dig öwa / så snart tin ålder dåt kun-
de tåla. Och trodde iag nu dåtta så myc-
ket mera angelåget wara / som du bliwer
åtskild från mig / och än mera uti et land/
i hwilket är så omögeligt bekomma nå-
gon tröst utaf tin Christendoms öfning/
och Gudz ordz predikan / at du icke finner
dår dan ringaste Gudachtighet. Hwil-
ket dig så mycket mer skal förplichta / eff-
ter yttersta krafft / min råd och lärdom
wårckställa. Jag förmanar dig dår til //
genom Gudz innerliga barmhertighet; //
iag beswär dig wid dan omhoga du för //
tin egen welfärd bör draga; iag beder dig //
för dan kärlek / iag städze til dig burit / at //
du til taksamhet giwer mig rätt / at wän- //
ta dåtta utaf dig. Om du så gör / giwer
du Gud dåt honom tilhörer; du bewiljer
tin Fader sin begäran / och således beqwä-
mes at afbörda dig / dåt du dig sielf är skyl-
dig. Om dåtta ärner iag uti dan föl-
jande

jande flocken dig underrätta ; hwilken
hållandes dan mig försatta ordning/
skall handla om plicht emot dig själf.

II.

Plicht emot Dig själf.

Jag hawer kortare warit i den för-
sta del / som framstälte tin skyldig-
het emot Gud / än iag läret wara uti de
följande / som likwäl bara anteckna tin
plicht emot dig själf och tin nästa. Och
bemöder iag mig ey mycket en sådan an-
stalt förswara / emedan han sig grunder
på Gudz egen förskrift. Ty utaf de
tio budord / som Lagén författa / äre tre al-
lenast som beshynerligen angå dan dienst/
wi honom skole göra : där likwäl sinu äre
däremot / som rätta wårt plicht emot wår
nästa. Där til med / är intet folck ehuru
stunt / wilt och beskachtigt / som icke har
tvinget sin oförnumstighet at tro en
Gud wara ; och då icke strax där jämte
upsatt någre enkannerlige sätt / at dan sam-
ma

ma Gud sin wördnat är wisa. Så siälf-^{Ny}
rönligt är dåt / at på dan mening en
Gud wara / oemotsägligen följer at han
och bör dyrckas. Hwilket en så oböje-
lig nödwändighet är / at då en menniska
är mera Gudlös / än hon med tungan wil
bekiänna / skal likwäl hiärtat utan lisa
hänne dåt andraga. Ditt förnußt är
af dan kundskap upfyllt ; laga at han och
uti tin wilja nedstiger / och med dåt sken/
med hwilket Gud nådeligen täcks titt
förnußt uplysa / bättra hwad uti tin wilja
kan wara felachtigt. Nu emedan dan-
na dyrckan är ofkilachtig ifrån kundska-
pen om Gud / måste du och dan idka ; dåt
är / fruchta / älska och tienna honom. Ibland
dan ofägnad / dit bortwistande mig up-
wäcker / fatter iag likwäl en stor tröst och
qwicknad / af dan förmodan at du icke un-
derlåter dåtta göra / som iag icke underlä-
tit tig här til upmana. Hwilken tancka
och tilbaka satte en tämlig del af deka be-
trachtelser / til hwilka iag äwen så ym-
nigt ämne hade / som til dåt iag nu ärnar
förtaga ; och uti hwilket iag ät minstone
kunde så utförlig wara / som i dåt föl-
jande.

At

At öppna dörren til dån andra del/
som förnämligst handlar om plicht emot
tig själf/måste iag åter dig til minne föra
dåt Sede-samtal / iag uti tin unga år/tig
för en lärespår sammansatte. 3ti hwil-
ket du påminner mig / de Christeliga dyg-
der författas / såsom Troen / Kärleken och
Hoppet ; de som styra och til dåt wi Gud
" äre bördige. Troen är / som och allestä-
" des under hans lydno kastar. Kärleken
" förknippar och ewärdeligen med honom ;
och Hoppet uplyffter och til honom här
timmeligen. Där uti finnes och dåt
" werldzlige lewernes dygder / såsom För-
" sichtig = Tapper = Måttelig = och Rättfär-
" dig = het ; hwilka styra dåt wi börom och
stälwe och wår nästa. Dån första af
dessa dygder utsträcker sig öwer de tre an-
dra / och är dån lika som salt och krydnad.
Tapper = och Måttelighet angå hwar och
ens egentlige person ; och Rättfärdighe-
ten är alla rikens och gemenskapers band /
utan hwilken menniskiorna et ulfwa-le-
werne föra skulle / och icke kunna til någon
gemenskap sammanslamma ; hwilken
likwål / näst Gud / bör wara wårt endaste
ögnemärke i werlden. Alltså uti dån
andra

andra dånna min förskriftz del/förställes
tig de tre första dygder/Försichtig-Mät-
telig- och Tapper- het. Försichtighet //
skal wara et rättesnöre för alla tina anslag //
och gärningar. Mättlighet skal lära //
at rätteligen tig i medgång förhålla/och //
en låta titt sinne af wälluster förgiftas. //
Men Tapperhet skall uppehålla tig i //
motgång/och icke låta tig af några swä- //
righeter nederbrytas. Nu ehuru själf- //
wa ämnet är widlyfftigt / skal iag likwäl //
flitigt söka korteligen min mening utre- //
da/ och allenast råcka tig själwa mårgen //
hår utaf och safften / som tig utan något //
betungande skall nåra.

Menniskian är född til Gemenskap ; //
och kan billigt sägas / at utom dån skulle //
dygden wara utan dyrctan / werlden utan //
sammanhang / och liwet utan liufnad. //
Gud genom sin alzmåchtighet harwandes //
menniskian skapat / sade honom en godt //
wara allena ; gjorde af sin stora godhet //
honom en hiålp / och skapade en person //
med hwilken han uti gemenskap lewa //
kunde. Dånna gemenskap är en annat //
ån et inbördes omgånge emellan åthstil- //
ligt folct / som hwar andra omgå / hiålp //
och

och genom inbördes betänlighet / så
mycket möjligt är/dåta lewandet förliu-
wa/som och af wägen skaffa all beängstig-
het och oro. När wi deras art / som i
dänna gemenstap finnes/tillståda / bliwer
han antingen ond eller god. Ty som
Salomon talar / dän som går med de wi-
sa/han bliwer wis: men af de argas följe/
warder man elak. Ondt sällskap skäm-
mer goda seder. Nu ser du/huru du bör
noga achta / hwad folck du til umgänge
utwåljer. Lyd nu ey naturen/som alltid
benågen til dät onda / lätteligen kan tig
med de lastfulla ihopföra. Lyd mera
Gudz ord som säger: Träd icke på de
ogudachtigas bane / och wandra ey på de
ondas stigar. Rådfråga försichtighe-
ten/hon skall tig lära / hwad wänner / om
så behöwas / du skall kesa. Dät blir ju
altid sant/at en deras åtbörder / hwilka en
omgår / och så antager. Hwilket dän
gamble så kunnogt war/at de intet twifa-
de om / huru en menniska war artat / när
de allenast kände hans stallbröders åthå-
wer. Säg mig titt omgänge / och iag
skal tyda hwem du är. Därföre plåga
omgänge med ärbare och fromme män-
niskior;

niskior; eller åt minstone/ med däm som
sådana skattas. Och utaf alla som du //
bivistar / utwålg en af de frommaste at //
med slit göra honom til wån. Swillet //
enkla sätt at tala/ ické må falla tig såsammt;
ty är dåt ey så lätt at göra sig flera. Jag //
hawer altid hållit så före at en rättstaf- //
fen wån uti dåt wårzliga lewernet är så //
rar / som dån råtta prowe-sten hos guld- //
wårkare. Mången hawer/ i all sin tid/
sorgfälligt honom efftersökt / och likwål //
icke funnit. Bessita tig på dåt högsta //
en sådan förwårfswa; och är du sannerli- //
gen ické olyckelig / om dåt angår. Se //
dån til at bibehållan/ skona hwarken be- //
hag/wårdnad åller tienster: doch at såda- //
na tienster / wårdnad och årebödighet ické //
bliwer tig til en nåslig förnedring. Dåt //
doch aldrig kan hånda / om du / effter min //
förskrift / wåljer en dygdig preson / at //
med honom uprätta en liufsig / uprichtig //
och nårmare wånskap. Wånskap kan //
ey annorslunda ån med wånskap betalas: //
om du åstunder ålskas af en annan/ ålska //
och du honom. Och emedan sinn- //
lihet mycket gör til en wånskaps grund och //
fasthet; måste du som åstunder ålskas af //

„ af en förnäm och dygdig menniska / äwen
„ wara from och dygdig ; och då kan lätte-
„ ligen göra dig angenäm och afhållen.
När du och honom en gång wunnit ha-
wer / bör du achta / at en giwa hwad hållst
orsak til söndring. Bewillkomma tin
wän / så mycket du förmår / med din om-
sorg / med heder och åra ; och om du me-
delst före gående prof förnimmer / honom
hawa fullkomligen giwet dig sitt hiärta /
och tu äwen öpnat titt för honom / tillslut
då icke tin pung för hans torffthighet. Och
om olyckeligen någon orsak til kallsin-
nighet skulle emellan eder tima / och en
äntlig skildnat synes rådligast / laga då
at eder wänskap uplöses utan slitande ;
då är / uprif då icke med någon häfftig-
thighet / utan drag dig sachtmodeligen i-
„ från honom. Ingen ting uti omgånge
„ inkaster råttmätigare och flera hinder til
„ wänners årtappande och bibehållan än
„ högmod. En odygd / som de första ång-
lar til de första dieflar omstöpade. Ach-
ta at hon dig icke rörer. War demödig
emot titt omgånge folk / om du wil af
däm wara älskat. Wisshet är med de
ödmiska / men bespottelse följer då hög-
färdige

färdige/ talar dån wisa. Gud gör nåd
med dån ödmuße: men står dån högfär-
dige emot. Alle högfärdige äre en sting-
gelse in för Gud. En högfärdig hawer
dån olycka/ at hela werlden misshaga / och
behaga sig allena. Såsom omögeligt
är / at en upbläst anda älsker tuchtan: så
är ey minder swårt / at dån kan förnum-
stig wara/ som tuchtan hatar. Hin wise
betråffter dåt samma / at dån som aga
älskar / han älskar wisshet: men dån som
hatar tuchtan / är en däre. Fattigdom
och föracht skall honom öwerila / som hen-
ne hater: men dån sig straffa låter / skall
bliwa årad. Om du önskar så wara/ gör
tig och dår til wärdig. Och om du wil
wara wärdig / sty ey allenast högfärd/ u-
tan och Girughet/ Fråsheri/ Lätja/ Okysk-
het/ Brede och Af-und. Dessa äre de
laster / emot hwilka hela jorden skrier/de
där ey deste mindre hela jorden behärska.
Men se/nu skall du få däm anskoda / uti
samma ordning / som de wore upräknade/
samt dår jämte skal / hwarföre du skall
däm förhata.

Girughet är en rot til alt ondt.
Hon kommer menniskian / som dån helge

Päwel talar / at falla ifrån troen. Hon
leder däm uti frestelser / uti diefwulens
snaror / til många dårachtige och skadeli-
ge begäreller / som däm omsider uti för-
tappelsens afgrund nedsänka. Dän
anderika Apostel / låter sig icke nöja / at på
dåt rumet med sådane färger hawa hen-
ne affskildrat / at wi wäl dår af borde styg-
gas wid henne : han säger än til at oß en
större skräck injaga / at hon är et afguder.
Och är hon sannerligen af dåt kynne /
emedän hon icke kan fästa sig uti ens hiär-
ta / för än hon utjagit all Gudz fruchtan /
at i stället insatt kärlek til werlden och dåß
goda / som man gemenligen en lycksalig-
het kallar. Märck nu och achta tig för
girughet. Ty som Christus talar hos
Lucam : Fast än någon uti ågodelar ö-
werflödade / hawer han likwäl icke liwet
igenom däm. Hennes id är på alla
wäger ihopkrassa rikedomar ; och ehuru
oloflige medel dår til finnes / falla de hen-
ne ändå alltid täcka. Jag sade / at hen-
nes id är ihopkrassa ; ty en girug wachter
sig / at af sitt goda sig betiena. Han le-
wer / alla dager / fattig / för nöje skull at dö-
rifer. Han lägger til sin rikedom en
obil

obillighet / så lagandes at de som genom
dåß försichtige hantering kunde wara et
ämne til goda gärningar/bliwa nu/förme-
dels deras mißbrut / orsak til hans för-
dömmelse.

För ån iag talar om flera odygder/
hwilkes slemhet iag ärner i liuset sätja/at
tig så mycket mer en leda där til up-
wäcka; är dåt först iag wil tig uptäcka/
at ehuru mycket en menniska til dåt onda
är gewägen/söker hon likwist sin lastfulla
art med dån här emot stråwande dygd
at öwerskygga. Se här et prof/af hwilket
du lättelig kan sluta om de andra. En gi-
rug/som sticker i dån skändeliga begärel-
sen/yppar icke dåß skam och ringhet: utan
besluter sig dån bestryka med färgor af
en waker och nått hushåldning. Såd-
dant grep at sig enstylla / bruka alla som
af någon odygd äre besnårde. Jag
warner dig för sådant / på dåt du må
undfly et så ostkåligt förtagande; och alt-
så icke hawa af nöden söka / huru tu skall
kunna tin wanart med någon dygde-
skugga bestöna.

Nu at iag icke må skrida utom mitt
upsåt / wil iag effter dånna förmaniug/

som iag förmente dig nödig wara / näst
girughet låta Fräßeriet för dagen gå.
Dessa två otygder äre wäl åtskillige til
siälwa arten : men uti sin wärkan intet
olika. En girug sambler alt för de sig
skadelige rikedomer skull : en frähare sko-
ner intet / som honom de yttersta fördärf
tilbringande wälluster kan upwäcka.
Dän förre til sin snälhes förnöjelse/är
jämwäl de helt nödige saker förutan :
Dän andra til sin lustars fullgörelse/kan
de onödige ting icke ombära. Tillika
wed guldet insluter han sitt förnuft i fi-
stor : dänne förtärer dät ibland / sitt hög-
sta goda / mat och dricka. Swad skal
man utaf en tolken förmoda ? Gud hawer
förordnat at wi skola åta til liwes styrko
allenast : men en frähare menar sig lewa
för åta skull ; hwilket han så entråget sig
inbiller / at han omöjeligen kan fatta lust
at årlägga någon sin plichtiga tienst til
dät gemena bästa. Och huru skulle han
wäl där til lysta ? som förstår allenast dät
til strepen ländande ; som gör köket til
sin kyrkia / och buken til sin Gud. Fly
förden skull en sådan last / hwars wärkan
är så skadelig. Om du följer mitt råd/
som

som iag nu tig giwet / lyder du och Gudz
befalning / så lunda i Ordspråken talandes:
Var icke ibland windrinckare eller frå-
sare; ty dryckenstap och fråßeri gör fat-
tigdom / och länge såwa gör refna kläder.
Gudz anda foger här sömn och fråßeri
tillsamman / låtandes förstå / at ingen är
fråßare / utan han och är lätja tilgiwen.
Utaf matens tyngd beswäres magen / där //
nåst hiernan utaf dåt ifrån magen upsti //
gande damb; och är altså icke at förin //
dra / om sinnet utaf den åtskillige swår //
het överbördat / bliwer odugse til sin åm //
betes plicht. En Menniska skiljas ifrån //
en stod och beläte aldramåst til förnufftet //
och rörelsen; utaf hwilke en lat så litet //
åger / at man intet kan skörja dån föga
skilnad är emellan honom och itt beläte.
Dåt går siälff icke af rumen / utan affö-
res: han gör intet / utan han drives där
til. Dån sachtfärdighet i hans gärningar
så de som med kroppen / som af förnufftet
uträttas / är en sömne-surka både i hans
krop och sinne; hwilken han ingalunda /
fast förmågan wore / will låka / emedan
han uti sådan welsinnighet finner sin
högsta sällhet. Han håller för straff
E v at

at allenast påtancka något arbete / utaf
hwilkes måttelighet en annan sig kan
förlusta. Til honom hawer Apostlen
säfengt ropat : då som icke arbetar / skall
ey äller äta. En mera påträngande sak
måste honom upwäcka / än et så förtret-
ligt beswär. Ty ochså siälwa nöden/
ehuru wärckställig hon är / skal nåpligen
genom sin demotsägeliga förmågo / dra-
ga honom ifrån då bewante lätja ;
af hwilkes liusliga söthet han mera bewe-
tes / än af all den nytta honom af en årlig
bestälning herslyta kunde. Och lærer
en sådan icke mera swettas för sin him-
melska wälfärd / än för då jordiska ; at
du kan lätteligen besluta / som han ingen
god untersäte är / lærer han ey wara bät-
ter Christen. Och felet du ey i då
tancka / at som en fråhare icke följer måt-
telighet i sit lewerne / så lyder en lat icke
mera tapperheten. En af de förnämsta
orsaker til tin resa / på hwilken du hawer
tig beropat / är och at du något siäl til
tin lycka kunde årlägga. Ty besinner
tu wäl lätjan uti et så wackert upsät ey
mycket låra dig besodra. Då latas arm
gör arm : men den slitigas hand richtar.
War

Var där före flitig / om iag eljest skal tro /
tig titt upsåt för mig icke hawa förstuc-
kit ; och til at nå danna wärctan / se til at //
du dageligen mer och mer kan öwerwinna //
dån wekhet du uti sömnen finner. 20 //
wa icke til deß någon skal mana tig til ti-
na åtanckte ärenders förrättande. Doch //
om du ånteligen skulle hawa någon påyr- //
fare / låt dån då wara din egen heder / som //
tig hwar morgon wäcker til titt arbetes //
och med en berömlig idughet / håller tig //
ståndigt wid tin dagz-orka. Förundra //
icke / at iag så tråget låtjan bestrider / och //
dår til alla wapn bruker / med hwilke mi //
fårlet emot tig harwer mig utrustat. Där //
til är iag worden beweckt / så af de reda //
uptålde skial / som besynnerligen at låtja //
baner wågen åt en annan grof last / til //
hwilken wi eljest naturligen mer ån myc- //
ket åre begirige ; nembligen til låtja //
hwilken är den orenaste ibland alla syn- //
der / såsom hon utaf wår kropp / som är //
dån helge Andes tempel / gör et stinckan- //
de hemligt-hus. Jag skal henne med //
få ord affåtja / och icke länge fåsta tin ö- //
gon på dån tasta / uppå hwilken en så //
snöplig ting står affskildrad : hwilken //
hed.

hedningarnas Apostel/uti sit bref til de E-
pheser / icke wil hawa nånd ibland Chri-
stet folck; och ännu uti sit bref til de Co-
rinter afmåler henne såsom dånskygga-
ste ibland alla synder / såsom alla andra/
som en menniska bedriwer/ske utom krop-
pen: men en okysk för synder sig på sin
egen kropp.

Swarföre bör du weta/at af de tvån-
ne här upräknade laster förstammes o-
kyskheten; modern är fråheri / och dåß
amma lätjan. Du må ey undra / at en
så skändelig doter uprinner af så elaka
föräldrar. Hon behåller samma art som
de/ af hwilka hon är ättboren / och utfalc-
ter sig med samma lätthet / som de hawa
til at skada oss. Ty hon ensam tilskyn-
der oss mera ondt / än de bägge. Fråß-
sande och lätja wärcka tilförende uti wår
kropp än wårt sinne: mån okyskhet in-
krächter sig först sinnet / än hon kroppen
sig underkastar. Och när hon är blewen
en härskerinna öwer förnuftet / som oss
til styrfel giwet är / leder hon oss genom
sitt högstrådande och oetmotsägeliga
wäld effter sin egen lysta; så at wi sedan
henne icke tunnoms emotstå / fast wi effter
fullbordan wärkeligen sinna wårt ytter-
sta

sta fördärf. Danna fiende är så mycket //
skadeligare / som han til at och omfullka //
sta / bruker wälluster ; hwilka och genom //
des liusligheß giller / hwar på naturen är //
så belickrad / utaf dygden nedhwippa. //
Sattandes och allena om halsen til at och //
förqwäfsa. De förföra och med sina kon //
ster ; de kiusa och med sitt wänliga lymne //
och så fast med sig förknippa / at wi omö //
geligen siälwe de banden / med hwilke de //
och snärjat / kunna uplösa. De äre dån //
Delila / som och söwer / at sådan wårt här //
affkåra / och änteligen uti diupaste lasters //
afgrund störta. De draga och slåpa och //
de föra och emot wår wilje / och hwart me //
ner du ? til en ewig fördömmelse / om wi //
icke tidigt söka dåß onda upsåt med en //
alwarsam bättring afböja ; hwilken och så //
kan wäl wara förgåwes / om hon drögsam //
är. Fly fördenskull sådane anförare //
som led atil yttersta fördärwet ; fly dån //
häfftigare än stråtröware skulle tig up //
paka. Ty dessa förnöja sig med kläder //
och penningar : men de andra effterfång //
ta både krop och siäl. Du skall så myc //
ket lättare kunna mitt råd följa / om tu be //
täncker / at wälluster warandes wår swag //
het en gång övermåchtige / hålla och se //
dan

dan fast medelst dan falska sötmo / de of
läwa ; ick annorledes än Laban gjorde/
hwilken wäl wetandes Jacobs kärlek til
Rachel / förplichtade honom at för henne
tiena i sin år / och likwäl på lyctone gaf
honom Lea. Datta Råd / säger iag / skall en
falla dig swårt at effterfölja / om du besin-
ner dan ringhet och skam sig sticker uti
dåsa wälluster / genom hwilka kätjan
pläger of förföra / dåß korta warande / de
ofelbare däruppå följande olycker / dan
widhängiande fara / at man i alla ewighet
skal betala dan flychtige lusten / som nåp-
peligen en timma eller ögnebleck påsted.

Wättelighet skal lära dig sådana olyckor
undslippa / om du hennes råd fatter. Och
sedan hon dig uptäckt huru skadelige
qwinnor wällusterne äre / måste du / råd-
följandes henne / bekänna at hon utaf ska-
delige härskarinner / kan göra dig ange-
nåma tårnor. Ty sedan hon affejat
däm alt förgifft / utaf deras slemma och
sölachtiga härkomst samkat / och således
döwat alt / hwar med de of kunna skada/
driver hon dem emot deres egen wilja / at
of uti alt årligt upsät betiåna.

Jag harwer dåßutan något at säga
dig

tig om wrede och afund. Den förra
utaf dessa två laster en menniskia uti
största offick. Hon utföser af sinnet all
bestedenhet/ och då lilla stund hon hier-
tat besitter / uprörer då med så håfftige
och swallande iliger/ at då en obilligt ha-
wer talat / som kallade wreden et stackot
raas. Ty dåß första wårkan är raseri/
dån andra bestachtighet. Swilket sant
wara kan man siälfrönligen se af en men-
niskios gärningar af wrede uptånd; de
skola då ofelbart utwisa. Ty om hon //
genom utspråket of sin art icke uptäckte //
skulle man snart hålla henne för et will- //
diur. Och kan man se / ju mera hon ge-
nom sin omstånat skiljas ifrån sitt spat-
färdiga slächte / så mycket närmar / me-
dels sin wildsinnighet / nåkas hon en best
och otamt diur. Hennes sinne utaf de
håfftige och brusande rörelser retat / ut-
trycker samma skånat uti hennes ögon
så grant/at intet lättare är / ån utaf de ut-
wårtens merken / dömma / hwad irringer
inwårtens pösa. En flok i wår tid / ha-
wer funnit medel / då honom genom alla
dån wård; lige wishes wintlar förgåwes
efftersökt/at genom bara åskådandet / för-
taga

taga en af sina lärjungar då en infödd be-
någenhet til danna last/och draga honom
til då en här emot stridande dygd. Han
framwiste en menniska af ifrighet uti
sitt ansichte så förstått/at hon sig siäl me-
ra icke lik war/och wårcket wäl utwiste sin
måstare ; som och huru af en förgiffat
fälla en kunna annat än fördärfligt watn
flyta. Swar genom han gaf honom så-
dan styggelse/at han i längden icke så lät-
teligen lät sig til wrede förledas. De
Spartaner hawe tilförende af samma
konst sig betient/ til at så mycket mer af-
skräcka sina barn ifrån dryckenkap. Se-
dan de sina träler med dricka öwerplösat/
hawa de då en framhafft / på då de som
sågo då en raga/ och lika som ursinnige/
skulle/hela sin tid/ til en så wedersynlig
last/et ouphörliget hat draga. Då samma
måste du effterfölja i anseende til wrede/
hwilken är en dryckenkap angripandes
wårt sinne/och wårt förnufft med giffti-
gare fuchtheter förwillandes/än de som
af winet utdamba ; såsom de både längre
wara/och gemenligen anstiffa då en skade-
ligare är/än de förra. Swarföre at du
icke må hawa någon bitter läkedom/
doch

doch likwål emot wrede / uti hwad hällst
tilfålle / aldeles krafftig / måste du taga
dåt råd af en förständig fördom anslaget/
nembligen / at en stund förut betäncka
dåt wi til äwentyr ické kunna upstiuta.
Til dåtta foga och dåt som Tapperhet
skall til lära / om du henne lyder ; hwilken
hiälte-dygd är en pelare til alla de andra/
lika som Försigtighet är deras anförar.
Således skall tig ické falla swårt / at så-
dant wärckstålla.

Alf-und står igen / som iag för tig
bör affskildra. Utaf alla Laster går han
widast. Han hissade menniskan / på
en gång både emot Gud och naturen sig
förhynda ; at hon effter dan dag aldrig
måchtade sin plicht mot någon fyllest
göra ; och kom henne med en gärning at
bedriwa både kyrckioföld och dråp / tå
Cain utplånade et Gudz belåte uti sin
broder Abel / som han dråpte. Han är
en sådan last / som sedan han sinnet för-
giffat / sig och så uti kroppen inriter / som
fördärwer alt blodet / som sprider sitt gift
uti alla ådrar / som gör ansichtet förtorc-
kat / magert och hisligt så mycket mer sig
utwärtas wisandes / som han söker sig in-
D wärtas

wärtes dölja / och förställandes då men-
nistians ålitt / som han hawer intagit.
Man kan billigt säga / som wreden är en
eld som oß uptänder / så är afund en som
oß förtorcker ; bårandes siälff då afund-
siuka sitt rijs / lemnandes honom ro hwar-
ken natt eller dag. Han är en twinne-
sot / mennistian mer och mer förtårandes /
som warder sedan swår at fördriwa / när
en försummeligen honom tillätit sig rot-
fästa. En afundzsam förtager sig sär-
deles emot Gud / skattandes då sin olycka /
hward godt hans försyn har täckz medde-
la en annan. Hans hugnad är en an-
nors olycka. Hans grannes hellsa är
hans siukdom ; och hans franckhet begyn-
nes af dennes båttring. Han upstiuter
at lustigt dricka / til dåz han får sin nåstes
tårar. Hans särskilta olust kommer af
dåt allmänna wälstånd. Då penning
som icke legges uti hans taska / synnes ho-
nom gå därut ; och skatter han sig aldrig
lyckesam / för ån han gör alla bekanta o-
lyckelig. Af sin grannes medelmättiga
årswårt / bliwer hans egen / ehuru ynnog /
honom olidelig ; och alt dånna werlden-
nes goda är honom förtret / om han då
ringa.

ringaste där af med en annan skal dela.
Här af futter du wäl / at en så illstinnig
menniska med ingen i spåkom kan lewa ;
ja snarare med Gud själf örliga. Döm
nu hwad ro/han i sitt sinne och kropp skall
hawa. Andra skatta sig mislyckeliga
allenast af sin egen skada / hwilken jäm-
wäl uti dät aldrabästa wälstånd otalig
sinnes/ så at ehuru lycksalig en menniska //
är / måste han likwäl med många dagers //
sorg / inlösa en liten glädje-stund : mån //
afund förutan sin enskylte plåger / gör
sig ändå oändelige utaf andras wäl-
gång. Afund matter sig af en annans
lycka : men fodras af ens undergång.
Fly förden skull en så skändelig och ska-
defull last ; utaf hwilken ingen kan wa-
ra bekajad/utan han och är sitt eget ris och
bödel. Och må du säkert tro / at sedan
han så jämmerligen qwält sin mans hår
i liwet/effter dätta släper honom i et diup
af eld och swawel upfyllt ; hwilken effter
Gudz stränga rättfärdighet är allom til-
redd/ som med wördnad hans allwisa för-
syn sig icke hawa underkastat.

Jag hawer rundare dessa odygder
beskrivit/än iag i förstonne tänckt : doch

D ij

giwe

giwe Gud / at dat icke allenast nått fun-
nes / at sombilligt år / tig ifrån sådanna
laster affsträcka / utan och förmå tig til de
dåm emotstråwande dygders idkande.
" En sak bliver aldrig klarare / än när hon
" med en olit jämföres. Och altså om du
rätt hawer fattat / hwarföre du bör hata
högfärd / girughet / frässande / låtja / kåtja /
wrede och nit / skall du sedan både för tin-
siäl och krops wåltrefnad / lätteligen få
lust til ödmjukhet / sparsamhet / nycter-
idug - kysst - mild - och from - het ; som och
kunna dåm effterfölja / när du låser hwad
försichtig - tapper - och måttelig - heten här
om säya / hwilkas råd om du hör sam åst-
lärer dat tig utan all twiuel wål bekom-
ma. Doch ibland de mångfaldige tien-
ster / som dessa dygder kunna tig bewisa /
" önsker iag / och Gud höre min önskan / at
" de kunde tig upwäcka så stor lust til san-
" ning / som unga gemenligen lögnfärdi-
" ge äre. Styggas wid en sådan odugd ;
dat du och willigare skal giöra / besinnan-
des / at Christus stålf hawer kallat sig san-
ning / at wisa huru högt han ålskar de san-
färdige. Hwarföre mener du at Dief-
wulen i Gud ; ord kallas lögnenes fader /
än

än at wi skole weta/alla lögnachtige wara
hans barn? Eho dänna odygd älskar/wi-
ser sig dår til wara benägen/ och af benä-
genheten gör omsider en inbitin wana.
Nu wet iag mången til sin enskyllan //
förwänder/sig af hemlig blygd at bekiän //
na de honom tilwitne fel/ offta emot sin //
wilja råka uti nödwändighet at liuga. //
Mån dätta är et slemmt effterdömmen / som
Adam sina afkomne lemnat hawer.
Swad undflychter mener du sådana wa-
ra/med hwilka en wil sanningen förstic-
ka? Allenast några fikonblad / genom
hwilkas förhängsel hon likwål lysar/
ehuru ogärna en dåt wil; at minstone
då/når dän skräck en lögnare hawer öwer
sitt felande/ kommer honom til ånger.
Och ehuruwål dän sig här utaf betiener/
förmoder omsider från dänna oredda kom-
ma til et wackrare lewerne/så sker likwist
intet mindre än dätta. En dagelig för-
farenhet giwer oss wid handen / at dän
som hawer felat och söker med lögn sig
ursächta / ångrar icke sin brått/utan för-
tryter allenast sig för en sådan wara hæl-
len. Doch förmanandes tig at aldrig
liuga/fordrar iag icke / at du altid all san-

tienst / som de andra uti wärldziget lewera
ne. Ty ingen kan wara en god Chri-
sten / utan han är en god menniska ; så-
som ingen tillika kan wara ärlig och en
skålm. At fördölja sin tro / är en kyrko- //
stöld ; men at liuga är en last uti omgån- //
ge. Doch förstår iag nu genom om-
gånge icke allenast dån borgelige gemen-
skap / utan och et dageligt naringzmedel //
som uti Gemenenskapen en Handel bliwer
kallat. Uti sådant omgånge är dåt för-
nämst / at tro och uprichtighet högst rege-
ra. Ty utan dāße förwänder man siäl-
wa namnet / kallandes dāt en handel / som
icke är än et förborgat tuweri. Du re-
sar bort i upsåt at däruti tig fullkomli-
gen bruka. Kom dā ihug at tu förnäm-
ligst i tin hantering skal yrkia dygd och
arbete / och ey lust och lätja. Wällust
och lätja förställer en menniska uti et wil-
diurs art / genom så mycket näsligare
förwårling / som hon siälw frivilligt dån
påtager. Om du wil uti titt förtagan-
de lyckeligen fortgå / begyn dā ingen
ting öwer tin förmågo / och om hwilken
du icke forr inhämtat en fullkomlig wet-
skap. Laga dāßutan at de medel du är //

ner bruka til dåß wärkställande / äre uti
sig rättmätige. Doch huru rättmätige
de må wara / och huru noga dån saken/
som du angripa täncker / kan wara tig be-
"tant / begyn doch likwål intet / utan du
"först hawer anropat himlen om wålsig-
"nelse. Ty ehuru stor sorgfällighet du
"bår / bliwer likwål förgåwes / och / kan hån-
"da / skadelig / om Gud med sin wålsignelse
"dån icke gynner och förfrämjer. Och
"om effter sådan anstalt icke skulle behaga
"Guds försyn / at lycken beswarade titt up-
"sät / öwergif ändå ey at prisa hans heliga
"namn / underkastandes dig med wyrdefult
"hierta under hans behag / uti tilförsicht /
"at om saken hade annorledes warit bättre
"til hans åra / och tin wålfärd / hade hon så-
"ledes ey aflupit.

" Bruka med färnufft och waksam-
"het de goda tillfällen som lyckan dig til-
"ställer ; emedan de yppa sig nu beshyner-
"ligen / sällan. Derföre når du dån rå-
"ker / släpp dån ey ur händerna ; ty fara
"är at du sedan dån förgåwes effterjager /
"når de reda äre förbi.

" Utmåta nått tin tid / hwilken en gång
"förlorad du sedan aldrig mer årtapper.

En

En ny winst kan wäl bota en gammel skada :
men dån illa anslagde tiden kan ingen
ting förbättra.

Då iag maner tig til arbete / förstår
iag icke at du däruti utan uphör skall en-
träges. Ty wet iag wäl / at kroppen ey
mera mächter uthårda wid ständig arbete /
ån sinnet uti dagligt bry och beswär.
Dårföre är så långt ifrån mig / at iag
förbiuder tig stundom hawa rolighet / at
iag här med råder tig där til : doch med
förbehåll at tu effter högsta förmågo ut-
wäljer en loflig och ostuldig. Men iag
effter noga skårskåda finner ingen af
större nytta och pris / ån läsning. Hon
stårcker wårt dømme / hon richter wårt
minne / och wårt förnuft å myo uplyser.
Hon är / som oss lærer / at wi med effter-
tryck / klar- och behagelig-het kunnom oss
utreda ; så at iag tør tilstå / oss af läsande
allena så stor fördel hawa / som af om-
gång och efftertänckan tilsamman.
Doch läs ey allena til förkofring uti lär-
dom / utan förnemligast i seder. Til
hwilken ånda du och måste hawa utwalde
böcker / besynnerligen andelige / och uti lä-
sandet effterfölja honungz-foglen / hwil-

ken af ätskillige blommor sötna utsu-
ger / och där af tidigt en söt honung ar-
beter.

Nu ehuru iag/ som talt är / icke ogil-
ler et roligt tidz-fördrif; förstår iag lik-
wäl ey här ibland några wäge-
spel; hwilkas utgång esomofftast däm annat
namn påsätja. De anskå bätter en
Christen och rättstaffen menniska / som
något möda wår kropp. Och skulle iag
gärna se/at du icke tråder långt ifrån dät
som närmaste kan tig föra til dåha två
ågenskaper. Som walet uti sligt ären-
de bör tagas utaf ens naturliga lust och
// benegenhet / giör du wäl om du så mycket
// sig göra låter / sticker lusten effter tin
// plicht; hwilken tig påminner/ at i ehwad
lek/ du hållt til tin förlustan brukar / bör
granneligen achtas/at af et sidowärck icke
bliwer förnämsta ärendet. Saga förden-
skul at tin lek är allenast en lust och icke en
förtretlig orka / såsom lätteligen tima
kunde / om du äwenthyrandes något antal
penningar / igenom dät toge en märkelig
skada. Håf tig icke således i fara / at
däraf få olust/af hwilket du lust borde ha-
wa. Sådant skall dig aldrig påkom-
ma/

uta/om du spelar allenast för spel skull/då //
är om ringa saker / och söker af bara åskå //
dandet wedergwicka och samta de af ö //
werflödiget bekymmer förströdde tanckar. //
Icke dåz minder så ringa spel dåt är / se //
til at dåt sker med bekant folk / på dåt du //
ey / sedan du är narrad/ til öwerflöd/skal //
bliwa deras åtlöje.

Öförstånd och inbilning äre två //
laster/menniskian uti werlden nästan jäm //
åldrige. Fly dåm med alfwar. Och //
låt dig gärna underwisas / icke blygandes //
at begära råd af de klokare. Tro dig //
siälf icke förmycket/ och war aldrig otack //
sam emot honom som dig rådgiver : utan //
anammad med wörde och glädt hymne //
lemnandes dig likwäl frihet at dåt följa //
om du dåt pröwer skäligt och försich //
tigt.

Tag dig wara / at förmycken pennin //
ga-gyri ey leder dig uppå onda stiger / så //
at du til at dåm förwärfwa ey allenast //
brukar nåslige och trålsamma medel/ utan //
och oloflige och lata. Bruta ey två //
slagz wicht och mått / hwilket är Herra //
nom en styggelse. Dåt är bättre litet //
med råtta / än hawa stora inkomster ge //
nom

nom förbudna medel. Och tänck at
" Gudachtighet och förnögdhet sinne är stor
" winst. Fly och åregirighet; hwilken
dansen några kallat en liten willo allenast
hos de stora förstånden: doch hawer hon
mig städez förkommit som en fränckhet
uti de upblaste andar. Hon är et omäte-
ligt träll / hwilkens upsät och hopp äre
botn-löse. Ju lyckligare en åregirug
är uti sitt förtagande / ju mera hans oför-
nøjelige åtrå därå sig glöder. Hans up-
komst til en tienst som han efftertrachtat/
uptäcker honom genast en annan / utan
hwilken hans lycka skattas honom ofull-
komlig. Så mycket hans ära och wärde
tilwäxer så mycket wäxer hans begäran/
at hela werlden näpligen honom förnöjar.
Han lider icke någon sin lika / och än min-
dre sin öwerman. Hans lewerne aflöper
uti en stundelig krops och sinnes orolig-
het. Hans nöje och ro är dån obekante
werlden; och timer som tideligast / at dāt
myckna bekymmer at högt kllwa / bereder
honom allenast et hiskeligare stälp. Där-
före träd ey på en så skadelig stig / på
hwilken du snarare finner et störtande än
hwi lo säte,

När

När du förnimmer någon hawa
tig förtalat / ransaka dått mål hos dig //
säl/utan vidare förkommelse. Finne //
du dig skuldwardig / råttta dig strax och //
tacka honom som sådant gagn hawer dig //
giort. Mån där en har ofskyldig dig //
bakdentat/wisa däröwer ingen iwer. En //
förfarenhet betyger nog samt / at förtal //
flötker genom föracht/ men af förifrände //
mera upglödes.

En flötker hawer fordom talat / at alla
dygder sfiämmas utaf egennyttighet / en
annorledes än som en sött flötker af hafz-
watn/ Bort et sådant sinne / medels
hwilket wi förgåta wår nästas berättig-
het/når wi så snåle åre uti wår egen för-
del. Råttta tin båttnad effter förnufttet/
och förnufttet uti slikt tilfålle effter natu-
rens lag ; hwilken lærer / at du en skall
giöra en annan/dått du icke wil hawa giort
af honom.

War icke tycke-mycken i en ringa //
sak/icke giörandes dått til alsiwar / som en //
eller alwer til narri. Beslita dig at lewa //
spak och fredsam med alla menniskior/ och
efftergif håller något af tin rått / ån gå //
för Domaren. Om någon inwänder
Dig

dig således skola uthåwa titt goda at fyl-
la en annans snålhet/ så werdera dått alle-
nast för en ting | genom hwilken du söker
at bibehålla titt samwetes och krops ro-
lighet/som höggre bör skattas ån alt werl-
denes guld.

// Upskiut aldrig / dått du strax wårk-
// ställa kan. Förråtta all tin handel med
// skick och ordning / så lagandes/ at samma
// nåtthet sig wiser så uti alla tina saker/
// böcker och de minsta papir / som de af
// höggre wårde.

Råtta tin utgiffter effter tin lägen-
het/underlåtandes ey/ så mycket hon tål/
förskaffa tig nåtta och wakra saker : doch
med förwårning / at tu af lust til onödige
ting/icke dårachteligen råker uti oförmö-
genhet at försörja tig med de torstige.

// War bestedlig och uprichtig uti titt
// tal ; årbar och warssår uti tin handel ;
// tienswilling och wånlig uti omgånge.
// Wityd aldrig illa en annans tal och går-
// ningar / at du med titt omdömme ey styr-
// ker andra uti samma mening.

Wachta tig för håmd-girughet/
som sönderriver och sarger dått hjårta
hon hawer upfyllt. Orsaken til håmd/
måste

mäfte anten wara skåldig eller ey. Är
hon ofskåldig / är och så du som sådant å-
stunder ; men är hon rättmätig / kan du
som söker hämnas / ickē wara själf rättmä-
tig / emedan du förtaget Gud sin rätt / som
säger : min är hämden.

Swär aldrig / at du må undfly men-
ederi / som är menniskiom förargelig //
och Gudi wederstygghelig : utan lät titt
tal wara ja / ja / ney / ney. Om du alltid til
sansfärdighet tig bewånjer / skall du me-
delst dån försäkring andra hawa fattat //
tilförende om titt tal / aldrig bliwa nödgat
med ed dāt bekräfta.

Ey är en odrågligare last uti dāt
gemene lewerne / och likwål ingen mera
gångse än otacksamhet ; hwilket sannas
så wål af dāt allmänna omdömmē / som
dån allgemena klagan. Om alla dån be-
klagande undantoges / skulle wål ingen
dån lasten mer öwa / emedan hela werlden
där öwer klager. Hon är et alster af
frikostig och ådel härkomst / men wan-
slächtig och sin moder uti åtbörder gan-
ska olit. Hon är ickē så född / som up-
ammat och inråttat af girughet och lätja /
hwilka med sin förgiftiga miölk / med
hwilka

hwilka de henne daggjat / och med sin bes-
swiliga läro / förqwäfft all dan artighet /
man af hennes utbörd kunde hawa för-
modat. Haf med henne ingen gemen-
skap / af fara at hennes slemhet tig icke
"wedlåder. De gamla under en artig
"dicht af tre tacksamhez Gudinnor / på-
"minna om någon walgärningar af dan
"andra undfår / skall dan tredje däm beta-
"la. Af hwilket betrachtande gör tig
ochsä en lag / och märk af dänna lärdom
hwad du skyldig är ; dåt är / förgiät al-
drig tacksamligen årtiänna de utaf nå-
gon tig giorda walgärningar / warandes
du så myket mögeliget är / färdigare at
andra med walgärningar förkomma / än
af däm emottaga.

Om du åljest achter mig förnöja / och
önsker tin rolighet / achta tig at för en an-
nan borga / uti hwad sak och tilfälle dåt
hålst wara kan. Om tin wän är nöd-
stålt / undsätt honom med tin pung / med
råd / och korteligen med alt du förmår :
men lemna tig frihet / at aldrig pantsätta
"tig för någon. Om du tin goda wäns
"torfflighet wil underlyffta / gör dåt utan
"upskåf / om tina medel så tillsäga : men
om

om du själf intet hawer / hwarföre wilst
til en annan tid tig utfåsta / då til äwen-
tyrs du kan hawa mindre ? Utfått icke tin
låwen för en annan / ty smätte hända / du
skall inlösan för dig själf. Dåt är fa-
sta sitt goda i wädret at själfstrafd för en
annan sig förbinda. Dåt är angripa et
medel at alt på en gång bliwa förlustig
sina penningar / sin rolighet och sin wån.
Här til hawer iag förnögt mig at bruka
råd / förmaninger och böner at intala dig
de uptälde dygders yrkiande : mån nu be-
tiånar iag mig af en fullkomlig faders
myndighet at borgan dig aldels förbinda.
Wanwyrda icke min befallning / så myc-
ket du wil undfly straffet / en sådan mot-
spännighet icke obilligt påföljande.

Du reser ifrån mig / uti vår rätta
Christendom så grundfast / at iag tør lå-
wa mig / dig kunna förswara och giöra re-
do för tin troo / ehwem som skulle sådant
af dig åska. Gör dat och så uti alla tien-
lige tilfällen / som dan H. Påder förma-
ner / med heder och wördnat : men följan-
des och så dan helge Påwels råd / sky al-
tid at inmångja dig uti twistigheter / an-
gåendes dichter och slächteregister / som

E

äre

äre otalige. Ty de utaf sig föda mer få-
fångä och myfika spørsmål / än Gudz
namns upbyggelse / som består i troen.
Troen är en grundwal til alla Christeli-
ga dygder / som kärleken är fullbordad/
och hoppet kronan. Dän förste drager
anseende på Gud allena / dän sifte på of
siälwa/och dän medleste författer all wår
plicht emot Gud / of siälwa och wår nä-
sta. För hwilken orsak iag och skal lem-
na kärlekens förhandling til dän följan-
de flock : men de andra två såsom för-
nemligast anseendes Gud och of siälwa/
förorsakes iag på dätta rummet om-
tala.

Emedan kärlek lærer of både wår
anoelige och timmelige lewernes plicht/
har dät utan twivel bewekt Apostelen
Påwel sätta henne för de andra två
Christelige dygder / sågandes : at Tro/
Hopp och Kärlek bestå uti werlden / wa-
randes likwål kärleken af desse tre dän
största. Gud siälw är kärlek / och dän
som bliwer i kärleken / han bliwer uti
honom. De andra dygder nakta of til
Gud : mån dänna förliknar of nästan
med honom ; emedan han siälw gör kärlek
til

til en af sine förnämsta egenstaper ; som
och är en lewandes springe-ådra til all
nåd som menniskian wedersfars. Så //
offta du öwer kärlek emot tiu nästa/effter //
följer du en af de förnämste Gudz egen //
staper / som aldrig uphörer of / fast än //
mycket orwärdige/sin nåd bewisa. Siör //
du ochså allom / besynnerligen tina med //
bröder i trone ; hwilket du likwål icke //
skall bruka til undsflycht emot däm med //
tig i trone ey enige. Ty som alla men //
stior äre bröder in för Gud/är och du för //
plichtad deras torffthet undsätja / uti //
deras beängstighet däm trösta/ och så fär //
digt och kraffteligen under armerna gri //
pa/som du finner nöden däm förtynga //
Dätta är et säkert medel at draga him //
melen på sin sida/til tin siäls / persons och //
alle tina gärningars wälgång. Eho //
dän fattige något giwer/gör Gud et lån //
hwilket honom nådeligen wedergällas //
skall : män dän som sluter sin öron för //
dän torfstiges rop / han skall ochså ropa //
utan bönhörelse/ säger Salomon. Så //
ser du hwilken härlig fruchtbarhet kär //
leken med sig hawer / som of til dåß idkan //
de skall upwäcka. Doch förlorer dänna

Dygd all sin krafft/om du allena tig anser;
och skall du fåfengt wänta dåß wärcken/
om du förmener tig lika som göra en han-
del med Gud. Uti dämna dygd fullkom-
nas alla andra; för hwilken orsat iag och
nu om hånne talat / med hwilken iag och
sluter dätta hurudstycke / som uti sig be-
griper läran om din egen plicht. Står
nu igån / at korteligen utmärka tin skyl-
dighet uti dät borgheliga lewernet.

III.

Plicht emot Din Nästa.

Här til har iag förklarät / hwad du
till Gud/och för hans skull dig själf
är skyldig; emedan han är uti hwilken
wi lewa / röroms och hawa warelse / och
alla wära tancker/ ord och gärningar bö-
ra till Gud såsom en medelpuncht syffta.
Nu är tid / at iag tig för ögon ställer
hwad tin plicht skal wara emot däm / med
hwilka dän borgheliga gemenskap hawer
tig förknippat. Ty är du änteligen ick
tig allena född/utan och till tin nästes un-
der.

derstöd. Wildiur hawa hemwist uti ku-
lor och ödemarker : men menniskior/
som gemenskaper uprätta och genom lof-
lig handel inbördes omgånge plåga/
bebbyggja byar och städer. Men-
niskian är onaturligt at älska enslighet/
stråwandes dät ochsä emot skaparens ög-
ne-märke/ som henne för umgånge skull
hawer uti werlden insatt / därföre med en
föruufftig anda begäwat at sig däraf be-
tiäna/ och med dygder beprydt / at däm
öwa. Dätta kan en ammorlunda än med
hennes geliker / och uti dagligt umgånge
förrättas. Uti dätta umgånge gör en
fyllest wara försichtig som en orm; utan
och förhålla sig uti dumw enfaldighet/
wara råträdig och redlig / alltid hawan-
des i sichtet dät härliga och förnämsta
naturens bud / något tilförende af mig
framdraget: At icke giöra en annan/dät
en själf icke wil hawa giordt af honom.
Hwilket icke blott af naturen och är in-
tryckt / och af alt folck / jämwäll af dem
utom Gudz förbund ständande / anam-
madt: utan och Gud själf hawer sin lag
endels däraf sammanfattat / biudandes
och älska war nästa såsom och själfwa.

Så stor skylskap är emellan vår plicht
emot Gud / och siälwa och vår nästa/
at sedan iag hawer tig förständigat om
de två första plichter / har iag snart
intet öfrigt at tala om dan sista; icke dåß
mindre wil iag ey underlåta där om giwa
någon rättelse / som medels dåß öfning
förmodeligen skall lända dig til nytta och
upbyggnat.

Här achtas / at Gud befäller dig icke
allenast älska tin jänin-Christen / utan
älska honom som dig siäl; dåt är/uprich-
tigt/innerligen och af yttersta förmågo.
Swilken plicht som du skönjer/ är ganska
widlöfftig; doch går Gudz godhet emot
73 och än mycket widare. Han afhänder
sig för vår skull en del af sin berättighet;
och då han först har upåskat för sig alt
wårt hierta / giwer han likwål effter sin
rätt och vår skyldighet / wilhandes at wi
hwar annan inbördes skole bewijsa en del
af alt dåt han utaf oss hawer fodrat. Han
är icke afundz-siuk här öwer / och medels
sin öwerflödande kärlek/är så långt ifrån
honom at wara förtreten öwer vårt
hiärtans delande/at han siäl dåt befäller/
och fågner sig härutinnan öwer sin med-
älskare.

älskare. Dänna hans godhet / så oät-
delig som själwa warelsen / utaf hwilken
hon flyter/rörer menniskian så litet. Ty
utaf dän trefaldige kärlet af Gudz lag och
förskriwen / håller hon sig måst til dän
honne själf angäendes ; och som hon dra-
ger ringa kärlet til Gud och sin nästa/
händer at hon sig själf förmycket afhål-
landes/felar uti sin plicht både emot Gud
och sin broder. Hwarföre som hon i
dätta lif är diefwulens effterträdare i
odnygd/ bliwer ochsä uti dät tilkommande
hans pine-bröder. Wachta tig at wara
hans apa ; dät och lätteligen står at af-
böja / om du älsker andra så högt / du wil
wara älskad af däm. Dätta är en inbör-
des plicht/ uti hwilken du förbliwa bör så
för dän stora nytta/som liuslighet/honom
uti lewernet widhänger. Dän som sä-
ger älska/han säger strax tiena/ära/hedra/
och korteligen/hawa all öwerbödig dienst/
som et älskefullt hiärta näsin påsinna-
kan ; effter som Christus och lærer. Alla
menniskior i werlden skola wara tig lä-
re. Ty är han icke mer tin nästa/som
bor i nästa hus/än dän som bygger ytterst
i riket. War därföre allom dienstfärdig/

upwachtaendes alla tilfälle där til. Ehu-
ru obekant han wore som något af tig be-
gärer / är du oförmögen at hans begäran
fylllest giöra ; lägg icke et stubbot swar til
dåt misnöje / honom dåhutan kan tima ;
utan håller minsta hans ängstighet / be-
tygandes wara tig hel ofårt / icke hawa
förmågo at kunna honom förnöja. Såd-
ant förhållande skaffer tig icke allenast
anseende hos alla ; utan och en särdeles be-
wågenhet / besynnerligen när du hit til
fogar några andra ägenskaper / hwilka
du ingalunda kan utsluta / så framt du wil
entlediga tig tin skyldighet emot tin nä-
sta ; och är dåt som följande stycker skole
afhandla.

Härremån äre of som brinnande
lius för fiåriller. En torf en spela däm
mycket narra / för än han råker i fara at
sweda sig. Ingen ting kiusar wår sin-
nen mera än dåt prål och glansande
pracht uti all deras handel ; och är likwål
intet beswikligare än dåtta ståt och präch-
tighet / som däm omhwewar. Wachta
at sådant tin ögon en förblinder. Fast
mera om då skönt hawa dän höghet an-
ten af härkomst eller lyckan / låt du alle-
nast

näst deras dygd och egna inlagde tienster
tig beweka til en billig wördnat. Ibland
många skial som iag harwer at tig sådant
intala / äre dese de förnämsta.

Först må du säkert tro / at oansedt
ibland de store finnes wäl åttebragder/
som uti gebörder och skickelighet beswara
sitt höga stånd/är likwäl större antal/som
dät förolämpa. Och må du täncka / at de
fläste icke äre olika de willa skogzträen/
som någon gång giwa skugga / mån
sällan frucht ; aller däm wid döda hawet
wärande/hwilka däm wägfarande räcka
öwermättan dågeliga äplen / de doch in-
wärtens ey annat giömma än grus och ru-
tenhet. På lika sätt fånga of nästan //
alla de höge / besnärjandes of med runda //
löfften och en omätelig wänlighet ; utaf //
hwilka wi mer än offta låta of så inta-
gas / at wi ey annorledes / än med en för-
tretlig årfarenhet / få se of vara wid nå-
san ledde / och jämwäl uti en ringa ansök-
ning / affspisas med blotta hopp om deras
hiälp.

Därnäst bör du än nogare betäncka/
när du / så lyckelig / finner gunst hos nå-
gon hög (dät likwäl näpligen sker / om

16 Icke hans egen fördel honom förplichter)
skal du odrögeligen märka / at dåß wän-
skap är et glas icke allenast til dåß falska
gans / utan och bräckelighet ; emedan ti-
dast händer / at dåt minsta förseende kan
jämwal de största förgångne tienster uti
theras minne utplåna. Swarföre om
du tror mitt tal / inlåt tig aldrig med
däm/utan i en oundwifelig nådwändig-
het at tin skyldighet aflägga.

17 Haf wördnat för tina öwermån/
billighet emot tina geliker och årbarhet e-
mot de ringare.

Achta tig at wanfrågda någon/ eho
han är/ och dåt mycket mindre på hans
bak än i ögon. Ty förutan at intet är så
illa anständigigt / särdeles en Person af
wärde / är således så omögeligt at lewa i
frid och sänja med andra (dåt likwist bör
wara wårt endaste utmärke i dåt borgeli-
ge lewerne) at du snarar råker i skildnad
med hela werlden. Om du enskilt finner
något fel hoos tin stallbroder / i stället at
göra dåt rynchbart/beslita tig i förgåten-
het dåt nedgrawa / när du tilförende
med all slit försökt leda honom utaf sin
willo.

En af de största plichter wi ägom //
wår nästa/är at uptäcka honom sitt lewer //
nes brister ; hwilken är en wån och dåt en //
gör/han bår et fiendligt hiärta / åller åt //
minstone et kallsinigt. Doch at win //
na något efftertryck / måste man bruka //
dått råtta grev här til. En sådan råt //
telse är som en låkedom ; hwilken man //
bruker til dåt af franchhet betagne sinne //
Därföre man i dylika tilfålle skall följa //
en läkares behändighet ; hwilken de af //
naturen betska drycker / som han achter //
ingiwa / med en främrad sötma bemån //
ger : altså bår du försichteligen lämpa //
tit råd effter hans sinnes kunnighet/ som //
du råder ; om du eljest ick wil all wårkan //
af tin förmaning skall onyttas/då han tin //
fritalighet med förtret tilhöra måste.

Du skulle allenast hembåra åtlöje //
om du wore smittad af samma last / för //
hwilken du en annan straffer ; och snara //
re skattas en oförståndig dommare / än //
uprichtig wån. Uti sligt fall/för ån du //
förtager tig tin nästas rättelse / råtta först //
tig själf.

Fölg ick deras ofsed/ som altid hawa //
lust at föra sawaller ; utan snarare tillsat //
tin

“ tin dron för en annans förtal. Gör du
“ sådant själf / giwer du tin nästa orsak at
“ dela med dig; hörer tu allenast til / söker
“ du orsak at dela med honom.

Rosa aldrig en förmycket / ehuru
pris-wärdig han wore / särdeles uti hans
närwarelse / at du af honom ick må hål-
las för en smickrare; eller titt öwerflödi-
ge låford gör dig mistänckt / och bringar
honom uti inbillan / som skulle du sådant
göra / mer til at wisa titt artiga förstånd /
än honom för sin förtienster uphöja.

43 Godlymo är själwa själen uti om-
gånge; förutan hwilken en menniska är
allom til tuquat: då likwäl en fromlynt
må säkert läwa sig hebag hos alt sitt ge-
sällskap. Doch måste förnuftet regera
sådan wänlighet / at man där igenom ick
sätter sig i föracht / och omsider straff-
wärdighet. Egenfinnighet och sturshet
sträwer ick allenast twärt dänna e-
mot / utan och emot själwa försichtighe-
ten; warandes ogörliget / at en aldeles
enwis uti sina inbillningar / kan giwa nå-
grom något effter / och wara billig.
Hwar igenom han olyckeligen offta faller
ändrom beswärlig / och änteligen sig själf
odräge,

odrägelig. Därföre war lättlynt med
fornufft/och ständig uti tin mening med
skälighet.

Bryingen med skämt / på dåt du //
icke giwer orsak at därnäst stälb bliwa åt //
löje / och med titt glens gör honom / som //
du utler / til wederdeloman. Dåt är //
wål icke utan at et höfligt skämtande kan //
medels dåß angenemhet / ån mera fasta et //
omgångge : doch inkaster dåß misbruk ge- //
menligen någon förtret / som då fastaste //
wånstuck wål kan uphåwa. Och finner //
man ey offta sådan skämt länge yrkjas //
utan ju några skymtliche glöpe-ord tillika //
utflyga.

Om du strax kan / förhåla aldrig at //
enår påfordras / göra räkning med hwil- //
ken du kan hawa haft någon handel.

War richtig emot alla och uti all //
tin wandel / besynnerligen at afgöra tin //
skuld. Ty anstår en köpman intet så //
illa som bliwa kraf. Tag tiden så wål //
i acht / at du aldrig torf quida / när tin //
borgningzman kommer / utan laga at du //
mer ålter honom at afhämta sin betal- //
ning / ån han skall nödgas fordra tig. //
War du likwål icke så skarp uti tin skuld- //
fordrans

fordrans utkråfjande; ty en fordran utan
lindring / strider emot Christi lärdoms
anda / och då medlidande / wi böre inbör-
des draga.

Slut räkning tidigt och ofta med
tina handelsmän / så för deras wänstaps
bibehållande / som många irrigheters
undflycht ; hwilka sedermera de fläste
tråtor och rättgänger hos köpman för-
orsaka.

// Schwad krops wänstapnat någon
// kan hawa / achta tig at honom därför apa
// och misshyrma : utan tag här af mera til-
falle at tacka Gud / som tig högre / än ho-
nom / hawer gynnad. Ty befinnandes
någon förmån uti tin kropp och förnuft /
westu tig sådan af blätta nåde hawa åt-
nimit. Och hawer du oförskylt bekom-
mit / hwar för wilt du där öwer ywas /
som hade du då af tig själf? Honom som
mera givet är / åligger större ansvar.
// Dån förmån du hawer fram för honom /
// som tig wänstapelig synes / förplichter
// tig til högre årebödighet emot skaparen /
// och större medynkan öwer dånna. Uslägg
// tin skyldighet dån bägge.

Tag framställer ännu en annan tin
nästa /

nåsta / som är tin egen hushion. Tånc
ey / titt öwerwålde hawa åntledigat tig i-
från all plichtighet emot honom. För
sin sold åger han tig upwackning och
tienst : mån ån widare är du til dåt ho-
nom tillsagde underhåld ochså annat
skyldig / som honom utan största obillig-
het icke kan förnekas. Jag förstår icke
hår hans spisning / utan smunderligen en
mild och mennisklig hanterning. Swil-
ket som dåt misnöje af lyckan honom til-
skyndat / at ånteligen kasta sig under oof
och lydna ; altså bliwer han däremot
willjog at tig tiåna. Om du så wil ha-
wat / låt titt husbonde-wålde beskrankas //
utaf tin Christendoms utmärkande ; dåt //
år / håll honom för tin broder i Christo /
och hanna honom dår effter / intet twiflan-
des at ju en sådan / ehuru dummer / til
större qwickhet således upmanes. In-
nehåll med trug / och ån mera med slag /
som då helga Påwel talar. Och om
skönt han giwet orsak dår til fölg likwål
icke de skiål / som honom fördömma / så la-
gandes at han förorsakes mera tin mild-
het berömma / ån sig beklaga öwer tin
strånghet. Seneca skriver at den som
wil

„wil hawa sina tienare sig fulleligen til-
„gifne / måste med däm spakt och liusligen
„omgå. Försök dätta råd; och wil han
ey sedan uti sin tienst sig rätteligen skicka/
då du likwål hawer honom rundeligen
sin berättighet giwet/affskeda honom wän-
ligen ifrån tig.

Jag wer ey/ om någon til tin plicht
emot tin nästa behörig del af mig är för-
gäten och omtalt: doch am så wore / trö-
ster iag mig af dat hopp / at när du full-
giort alt dat reda uptålda / skal förmode-
ligen sedan intet återstå / hwaröwer tin
nästa kan klaga. Doch skulle iag lemna
tig orsak at öwer mig klaga / om iag för-
slutet på dänna underwisning/ tig til en
lewernes regel upfatt / ické påminte / för-
medels en tidig och alfwersam dödens be-
trachtan/ tig kunna utan swårhet alt dat-
ta wårckställla. Jag bekiännar wål / at
döden ibland alla gruffamma ting är
dän skräckeligaste / och kan snarare störta
oh uti förtwislan / än uptända lust til
dygd och gudachtighet/besymmerligen när-
wi med blotta lekamlige ögon honom til-
ståda; ty således synes han et begrep af
alla olyckeliga mål / som äre affläster af
dän

dåm första menniskians för syndande / och
til alla åkommanders fördärf honom
lemnade. Med dåm världzlige wishet
instämmer och i dätta tilfalle dåm hælge
Andes jagwåde / kallandes honom alla
grusligheters konung. Doch åskådand-
des honom med trones ögon / bör man en
så mycket för honom fålas. Ty danna
Gudelige dygd som är de rätta Christ-
nes besynnerliga märke / wiser dåm at
han genom dåm andra Adam är neder-
lagd och obewäpnader / och af honom af-
färdigad såsom et hugneligt sändebud
at öppna fångelsset / i hwilket de här på
jorden slutas / och sedan dåm uti Gudz
barnas årfulla frihet beledsaga. Dåt
är sant / at uti dätta wårt ofullkomlige
tilstånd / är oß / ehuru trofaste / ganska
swårt emotstå dåm första skräck och rörel-
se / som dödens betrachten kan jämwäl
dåm nyföddom förorsaka : doch om du en //
gång har sägrat öwer tin swaghet / at se //
dan giöra där af en wana / skal han utom //
dån myckla glädje och hugnad han tig up- //
wäcker / giöra af dån wanan / dån andra //
naturen ; och i stället för de lastfulle och
af dån föslige födelsen oß widlådande

F

begå

begärelser / upstånda uti dig dygdige och
läfswärdige / de där skola wara så ofelbara
märcken / som wärkan utaf tin andelige
födelse. Upskiut icke / af förtröstan på
tin ungdom / tin dödlighes betrachten.
Et nu på stunden gittit glas / är ey min-
der bräckeligt / än då som för en rum tid
sedan kom ifrån glas wärkarens händer;
en ny farkost kan äwen wäl lida steps-
brott / som en reda gammel. Och huru
wet tu om dåt ögne-blef / på hwilket du
upskiuter dödens åtanckande / icke kan
wara dåt / som Gud hawer förordnat til
tina dagers slut? Sedan synden har ola-
gat wårt lif; urwärf / kan Gudz förshus
röst hwar tina öf iuropa för domen.
Nu som dätta är et så högwichtig ären-
de / och består af en så wiß owißhet / haf
dageligen acht på dig själf / haf tina län-
der omgiordade och tin lampa brinnande /
som skriffthen talar; waka och bed / ty du
wet icke / hwad stund herren warder kom-
mandes. Bättra dig en dag förn tu dö /
som Rabbinerna lära; och såsom ingen
är tin lefnadz som icke äwen wäl kan wa-
ra tin dödz dag / låt då ingen gå förbi / på
hwilken du icke bättrar dig. Les således /
som

som du önskar sig hawa lewat / när du är //
färdig at dö af werlden; dat är / lef nyct //
ter/rättwis och Gudachtig. // Således //
utwises icke allenast de tre wälsignelser/
som iag i begynnelsen på dätta lilla wärk //
tig önskade til tin siäl/ person och wandel:
utan än mera skall dat wara et säkert prof //
tig hawa aflagt de tre sig förskrifne plich //
ter. // Ty kan du icke wara Gudelig/
utan du giwer Gud dat honom tilhörew/
så wäl som andre dat du däm skyldig äst //
om du lewer rättträdeligen; och dat du //
siäl sig äger/om du lewer nychter. Gud //
all nådenes Fader beqwäme sig til desas //
fullbordan uti en god Christen / en sticke //
lig undersäte/ och en ärbar menniskia/ för //
sin åra / tin egen wälfärd / och tin nästas //
upbyggelse skull.

Om iag sig mindre hafft kär / hade //
iag mig förnögt/munteligen säga sig/dat //
iag hade pröwat nödigt til tin lewernes //
styrsel; och fast än iag således wäl hade //
afbördat mig dän Faderliga skyldighet;
hade iag doch aldrig kunnat fullgöra dän //
ömhärtighet iag för sig drager. Hon //
hawer mig bewekt at dänne handledning //
giwa.

Doch hade iag tänkt wid däs //
F ij första

första angrep/ wara mycket kortare : men
de månglynte saker / iag har måst omrö-
ra / hawa mig uti en sådan oförmodelig
widlöfftighet kastat. Uptag dåt för et
ofelbart märke af mit hiertelag ; och om
iag på något ställe uti dätta tal hawer
öwerstridit dåt gemena förnuftet af mitt
stånd / tillskrif dåt allenast dån innerliga
kärlek til dig / som sådant wärcka hafwer ;
lika dåt som hastigt uplöste tungo-bandet
på Konungens son i Lydien ; hwilken
warandes född dumbe / aldrig kunde tala/
för än han skulle ropa til en soldat / som
sin hand hade uphåwit at hans Fader
måd et spiut igenom stinga / dånna hin-
drade han därmed och stöten försatte. Jag
som ser dig resa bort / fruchter ick mindre
för tina håttska fiender / de fiender som
kunna dråpa tin själ / nembligen tina egna
lustar och begärelser / själwa Satan / som
stadigt går omkring / sökandes dig upslu-
ka. Jag rådes för tine skräckelige och
när sökande fiender ; därför och mig eff-
ter yttersta förmågo winlagt at afböja
dåt dig hotande hugg / och dig deras död-
liga sargande undraga. Dåt omma
Faders hjärta kommer tin Fader i dag at
göra

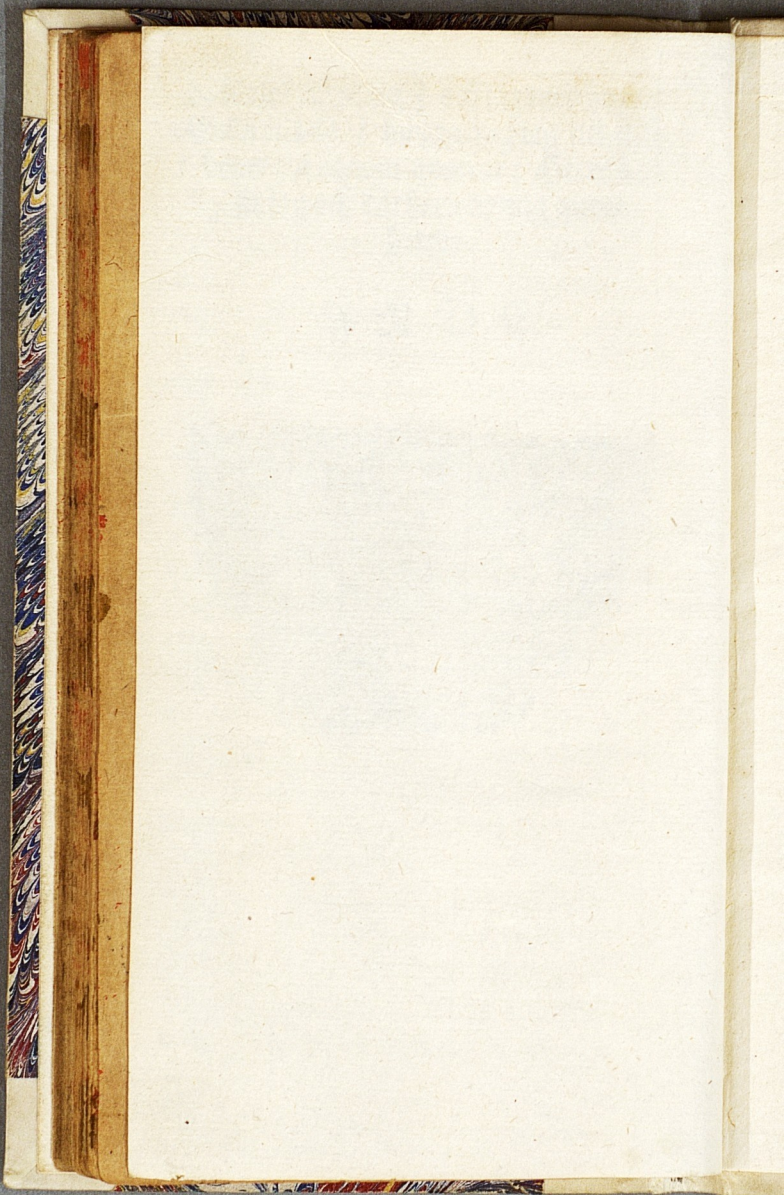
göra dät samma / til hwilket fordom en
sådan kärlek hawer bracht Croeli son.
Och giwe Gud at dät kunde swara emot
min kärlek / därigenom at du mina förma-
ningar wärkstälte / kunnandes således
iag hawa dän fågnad / at tig hawa twäne
gänger giwet lif ; då iag wärjat tig e-
mot tin stäls förföljare / och mitt skriande
däm förhindrat / enär du effterkommer
mit tal. Dät angår tin salighet i him-
len / tin rolighet på jorden / och är tin Fa-
ders hugnad / som tig öwer alla älskar /
förmodandes dät samma af dig igån.
Hwilket skall dig beweka at offta igenom
läsa dessa förmaningar / som iag utaf stäl-
wa kiällan öst / och af dän samma grun-
den hämtat ; nembligen af Gudz ord / som
allena och kan fullligen underrätta uti
alt wi skolom göra och tro. Tro säkert
dig intet ädlare hawa utaf mig at för-
wänta. Gud beware dig / och samma
Gudz ängel som ledsagade Patriarchen
Jacob / styre dina fötter / at du icke stöter
däm emot stenen ; at Gudz fruchtan uti
alt måtte wara tin stierna / ditt ögnemärke
och hela ditt upsät ; Hwarigenom du
giwer mig orsak at föröka min briunande
de

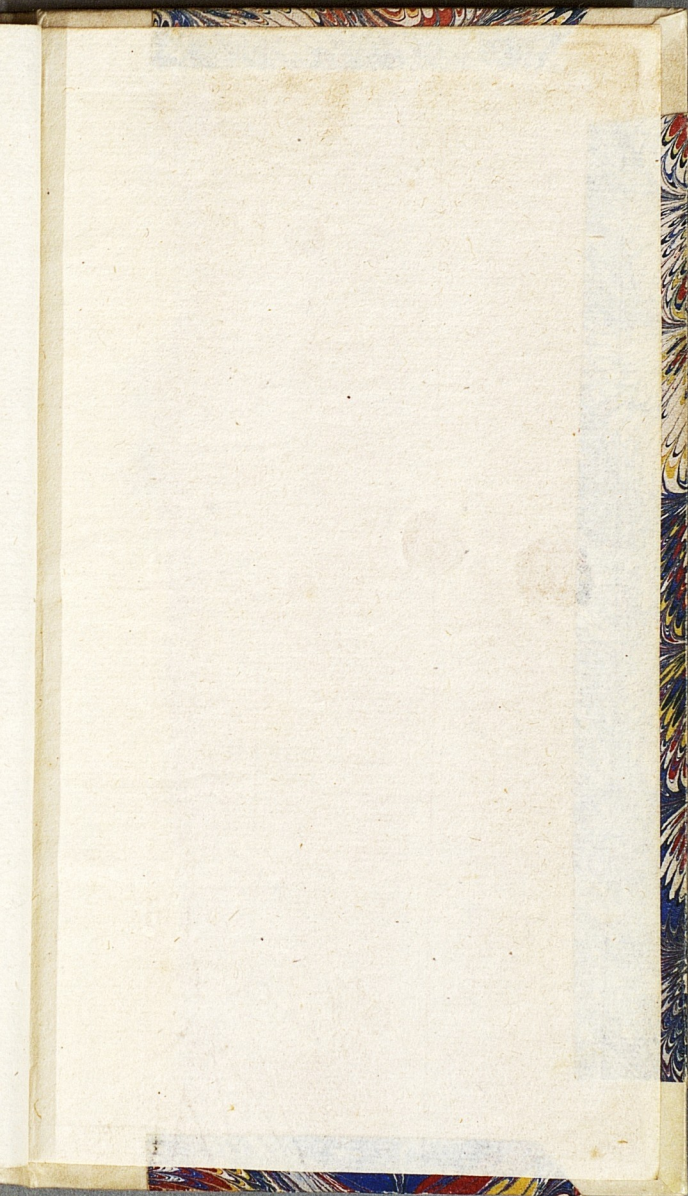
De kärlek emot dig / och iag med hugnad
Gudi tiltala / hwargång iag uti mina
Böner dig honom upofrar : Herre här
är iag och dät barn tu mig giwet
hawer.

A N D E.

www.books2ebooks.eu